

[Alfred Jensen.]

spørgsmål, og derfor vil jeg spørge ministeren: Vil han overfor offentligheden redegøre for, hvilke regler og eventuelt hvilke kontrolforanstaltninger der bringes i anvendelse overfor dem, der betaler bidrag til Moralsk Oprustning, så det kan stå offentligheden klart, under hvilke omstændigheder bidrag af samme art kan fradrages ved selvangivelsen?

Finansministeren (Kampmann): Det er klart, at hvis andre skatteydere yder bidrag under samme former og under samme betingelser som i det nævnte tilfælde, må de også have ret til fradraget. Jeg vil iøvrigt gerne redegøre for hele problemet overfor det skatteudvalg, der er nedsat, for at vi der kan se at nå frem til det, jeg nævnte i slutningen af mit første svar: at få ophævet denne ret.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 5 medlemmer til landsskatteretten.
(Jfr. tidenden sp. 2229).

Valgt blev: *Johs. E. Larsen, Hans Knudsen, Kjældgaard, Foged* og fhv. landstingsmand *Aage Johansen*.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer m. v.

Valgt blev: *Aage Knudsen, Victor Gram, Lysholt Hansen, Erhard Jakobsen, Evald Kristensen, Holger Larsen, Mørk, Lars M. Olsen, Peter Larsen, Marius Buhl, Holmberg, Krogh, Helga Pedersen, Thestrup, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Ninn-Hansen og Steen*.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om visse foranstaltninger til støtte for privatbanerne.

Valgt blev: *Horn, Brodthagen, Jens Hansen, Aage Knudsen, Johs. E. Larsen, M. Larsen, Mørk, Peter Nielsen, Jens Chr. Christensen, Anders Andersen, Peder Christensen (Rebild), Gideon, Holmberg, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Fanger, Jacob Pedersen og Else Zeuthen*.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.

Valgt blev: *Poul Hansen (Grenaa), Conradsen, Ditlevsen, Lysholt Hansen, Hougaard, Per Hækkerup, Viola Nørlov, Sofie Pedersen, Kr. Juul, Foged, Karlskov Jensen, Krogh, Ellen Poulsen, Hanne Buidtz, Jacob Pedersen, Gertie Wandel og Ingeborg Refslund Thomsen*.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om oprettelse af Statens kunsthånd og Eckersberg-Thorvaldsensfondet, forslag til lov om ændringer i lov om afgift for offentlig auktion m. m. og forslag til lov om ændringer i lov om offentlig auktion ved auktionsledere.

Valgt blev: *Lars M. Olsen, Alsing Andersen, Kaj Andresen, Poul Hansen (Grenaa), Erhard Jakobsen, Holger Larsen, Th. Mikkelsen, Axel Ivan Pedersen, Conrad Kofoed, Henry Christensen, Heilesen, Lorentzen, Helga Pedersen, Kristen Amby, Bruun de Neergaard, Hvidberg og Johs. Christiansen*.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 897, fremsættelsen i tidenden sp. 2238).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Lars P. Jensen: Jeg kan på mit partis vegne give tilslutning til det forslag om

[Lars P. Jensen.]

ændringer i toldloven, vi i dag har til behandling. Lad mig sige det på den måde, at jeg gør det uden smil på læben, men også uden tårer i øjnene.

Lovforslaget går kort sagt ud på for tekstilgruppens vedkommende at gå fra vægttold til værditold — foruden at det indeholder enkelte ændringer i forbindelse med negativ toldbeskyttelse og små ændringer som følge af ændringen til værditold.

Princippet værditold er efter mit partis opfattelse et bedre system end vægttold, det er mere demokratisk, hvad også andre i denne sal tidligere og kraftigere har sagt. Men det er klart, at værditolden også har sine svage sider. Jeg tror iøvrigt, at princippet værditold også vil blive afgørende i de nordiske forhandlinger, om man dør skal nå til enighed. Princippet i værditolden er, at den dyre vare bliver dyrere, og den billige vare bliver billigere. Selvfølgelig kan man sige: ja, værditoldprincippet kan godt gennemføres uden forhøjelser af den gældende told. Og det kan også siges, at det havde været rigtigere at vente, til toldlovskommissionen var færdig, og til vi havde set forløbet af de nordiske forhandlinger.

Når lovforslaget er kommet nu og i denne skikkelse, må det ses i forbindelse med problemerne omkring den danske tekstilindustri. I kraft af vægttold er tolden i værdi og dermed i betydning væsentlig formindsket. I 1938 udgjorde tolden af den samlede import 8,1 pct.; i 1948 udgjorde den 3 pct. I 1938 udgjorde tolden af de toldpligtige varer 18,3 pct.; i 1948 udgjorde den 7,3.

Dette betyder to afgørende ting: for det første, at den beskyttelse, industrien havde, da satserne blev fastsat, er reduceret af prisudviklingen til cirka en trediedel, og for det andet, at provenuet til statskassen er blevet tilsvarende mindre. Nu har ganske vist skiftende finansministre en vis evne til at skaffe kompensation for tabet af disse toldindtægter, og det lykkes også nok kommende finansministre. Anderledes stiller det sig for industrien.

Siden de nugældende toldsatser blev fastsat omkring 1931—32 — ja, enkelte af toldsatserne er ændret i 1939—40, og enkelte stammer fra tidligere toldlove —

har vi haft importregulering af tekstilvarer. Fra 1932 til 1945 havde vi direkte importregulering, og fra 1945 har vi eksperimenteret med forskellige former for importregulering som f. eks. de eksperimenter, vi foretog i 1945—46 med tilbudskontrollen. I januar 1951 fik vi deponeringssystemet, en ordning, som mit parti ikke var tilhænger af og heller ikke stemte for, men et system, som alle erkender er midlertidigt. Jeg tror iøvrigt også, de fleste erkender, at det ikke kan ophæves, uden at der sættes noget andet i stedet — ellers havde det vel været ophævet for længe siden.

Jeg nævner disse ting af to grunde. For det første for at fastslå, at hvis dette lovforslag gennemføres, vil vi få den mest liberale ordning af tekstilimporten, vi har haft i ca. 20 år: fri for importrestriktioner og fri for deponeringsrenter; importørerne kan købe, hvor de vil, varerne kommer på friliste — og anerkendes af OEEC som frilistede — og liberaliseringsprocenten stiger.

Ja, vil man så fra liberal side sige, men til gengæld får vi højere told, og vi bevæger os ind i protektionismen. Heroverfor vil jeg for det andet fastslå, at vi hele tiden har haft told på tekstilvarer; tidligere toldlove, gennemført af venstre-regeringer, og navnlig toldlovsændringerne, som blev gennemført i 1931—32 af den socialdemokratisk-radikale regering, gav industrien større beskyttelse på mange flere områder, end dette forslag vil give.

Jeg kan eksempelvis nævne toldposition 157, uldgarn, som blev fastsat i 1940, også med venstres stemmer, til 25 øre pr. kg — ja, altså ikke venstres stemmer, men uldgarn. Ved fastsættelse af satsen udgjorde den 4,2 pct. af værdien, i forslaget er den foreslået sat til 3 pct. Position 179, lette uldne metervarer, blev i samme år fastsat til 2 kr. pr. kg og var ved fastsættelsen 15 pct. af værdien; i forslaget er det foreslået til 12½ pct. af værdien.

Det skal imidlertid samtidig siges — og det skal også understreges — at flere af de i lovforslaget foreslåede satser også giver større beskyttelse, end da vægtsatserne blev fastsat, navnlig på de dyre importerede færdigvarer, men skulle der som følge deraf blive skabt en større dansk produktion, vil mit parti hilse det med tilfredshed.

[Lars P. Jensen.]

Jeg sagde før, at man godt kunne indføre værditold uden at forhøje eller ajourføre satserne. Det kan man også, selvfølgelig, men her kommer vi til et afgørende spørgsmål.

Siden 1932 har vi ved importregulering og deponeringsordning sat toldens betydning ud af spillet, og nu står vi overfor, at tolden skal være den eneste beskyttelse, dansk industri — og dermed dansk beskæftigelse — skal have. Derfor er det mit partis opfattelse, at før vi skrider dertil, må en ajourføring af toldsatserne være naturlig og rimelig.

Det er jo navnlig tekstilvarerne, forslaget berører, og hvad vil de så stige i pris? Ja, forslaget vil give ca. 30 mill. kr., siger finansministeren. Men dertil kan føjes, at det selvfølgelig er rigtigt, at det vil give 30 mill. kr. i statskassen, men en del af disse er allerede betalt af befolkningen i kraft af deponeringsordningen; de er blot ikke kommet i statens kasse, men gået i private lommer. For mig er det mere tiltalende, om de går i fællesskabets kasse. Jeg skal imidlertid foreløbig holde mig til dette beløb, altså tolden af de importerede varer, og senere gøre et par bemærkninger om den påstand, der har været fremme i dagbladene om, at de 30 mill. kr. i told, som forslaget vil give statskassen, vil blive til 90—100 mill. kr., før det når ud og rammer forbrugerne. Man mindes unægtelig historien om den lille fjer, der blev til fem høns.

Lad os se på nogle enkelte varer. Dagbladet „Politiken“ bragte den 19. januar en forsideartikel med overskriften „Uoverskuelig virkning for forbrugerpriserne“, rigt spækket med illustrationer, fiks reportage, men som vejledning for befolkningen forbløffende ensidig, om ikke stærkere udtryk burde bruges. Man tager som eksempler de dyreste af de importerede færdigvarer og giver befolkningen det indtryk, at toldlovsforslaget vil bevirke lignende stigninger overalt indenfor tekstilområdet. Pressens opgave burde være vejledende og ikke vildledende.

Jeg skal nævne nogle eksempler, som beviser, at toldlovsforslaget også har en anden side. En habit, fremstillet herhjemme af importeret stof og importeret for og

indlæg, der i detail koster 200 kr., vil stige ca. 3 kr. 50 øre inkl. stigningen i tekstilafgiften. En anden habit, fremstillet herhjemme af importeret stof og importeret for og indlæg, der i detail koster 250 kr., vil stige 6 kr. 28 øre, og en habit, ligeledes fremstillet herhjemme af importeret stof og importeret for og indlæg, til 325 kr. vil stige ca. 11 kr. 50 øre. Lad mig nævne et par andre ting. F. eks. vil bomuldstøj til en pris til forbruger af ca. 4 kr. pr. meter i toldafgifter stige med omkring 10 øre pr. meter og flonel til en forbrugerpris af omkring 3 kr. pr. meter omkring 5 øre pr. meter. På en dameoverfrakke af uld, som koster 150—200 kr. i detail, vil der blive en besparelse på 1 kr. 10 øre; for en anden damefrakke af uld, hvor detailprisen er 200—250 kr., bliver merprisen 3 kr. 80 øre, og for en dameoverfrakke af uld til en detailpris af 400 kr. bliver der en merpris på 11 kr. 72 øre. En herreskjorte til en detailpris af 32 kr. vil stige 97 øre inkl. stigningen i tekstilafgiften. Endelig vil jeg nævne, at f. eks. kunstsilkegarn vil falde med 3—10 pct., ligesom kunstsilkemetervarer vil falde.

Det er imidlertid et spørgsmål, om de varer, der importeres, vil stige med det beløb, som tolden forhøjes med. I føromtalte dagblad, „Politiken“, var der den 21. januar en annonce — vel nærmest som et svar på forsideartiklen fra den 19. januar — som sagde: „Højere told betyder ikke højere priser“, og det pågældende firma garanterer for, at Danmarks forbrugere, selvom toldlovsforslaget gennemføres, får uforandrede priser. For denne påstand er der to argumenter. Det første er, at konkurrencen bl. a. på grund af uudnyttet kapacitet indenfor tekstilindustrien er så livlig, at en udnyttelse af toldforhøjelsen næppe er mulig for dansk bearbejdede varer, det andet, at udlandet uden tvivl, i hvert tilfælde i et vist omfang, selv kommer til at bære toldforhøjelsen. I denne forbindelse vil jeg nævne den angst, det danske landbrug med rette nærer for selv at komme til at bære den toldforhøjelse på bacon, der er tale om i England på nuværende tidspunkt. Noget tilsvarende vil sikkert komme til at gøre sig gældende for de udenlandske tekstileksportører til Danmark. Det argument, at danske eksportører kommer til at bære

[Lars P. Jensen.]

den told, udlandet pålægger danske varer, står i modstrid med argumentet om, at danske forbrugere kommer til at betale danske toldforhøjelser.

Det er i diskussionen omkring lovforslaget påstået, at de 30 mill. kr., som det er anslået at tolden vil indbringe statskassen, bliver til 100 mill. kr. for forbrugere — jeg tror, det ærede medlem hr. Viggo Starcke har rekorden med det beløb, han nævner i sin mandagskronik i „Dagens Nyheder“ sidste mandag. Man bruger det argument, at den hjemlige industri fuldtud vil udnytte toldforhøjelsen, og at handelen også vil få avance af den pålagte told samt af tekstilafgiftens stigning på grund af stigningen i tolden. Holder denne tankegang, at toldbeløbet tredobles, inden det rammer forbrugere — i den forbindelse vil jeg minde om, at toldforhøjelsen efter finansministerens oplysninger vil give ca. 30 mill. kr. i statskassen; dette beløb fordyres varerne dog ikke med, idet rentebyrden af deponeringsordningen, d. v. s. ca. 15 mill. kr., kan fradrages, så den reelle fordyrelse højst kan andrage 15 mill. kr. — vil det i alt fald kun betyde en stigning på 45 mill. kr. i stedet for på 90—100 mill. kr. Dette ville altså ske, såfremt påstanden holder, men jeg tror ikke, den holder. Jeg har allerede gjort bemærkninger om konkurrencen indenfor dansk industri og henvist til, at udenlandske eksportører uden tvivl kommer til at bære en del af toldforhøjelserne.

Men hvorfor skulle toldbeløbet tredobles? En del af den danske tekstilindustri's produktion får ved dette lovforslag en lavere toldbeskyttelse. Jeg har tidligere nævnt kunstsilkegarner, og jeg kan nævne et par andre eksempler. Jeg står her med en dansk vare, som bruges til de såkaldte holmensbukser. Den vil falde i told og deponeringsrente fra 1 kr. 55 øre pr. m til 1 kr. 13 øre pr. m. Jeg står med en anden dansk uldvare, som vil falde i told og deponering fra 1 kr. 40 øre pr. m til 81 øre pr. m. Det er altså næppe industrien, der vil give anledning til frygt for tredoblingen af toldbeløbene.

Tilbage er så handelen. Men regner man da indenfor handelen med så store avancer, eller regner de, der fremsætter disse påstande, med, at der indenfor handelsleddene

ikke eksisterer konkurrence, men aftaler om kalkulationsprincipper, der vil udnytte en eventuel toldforhøjelse i så stærk grad? I så fald må det vel være eller blive en opgave for monopoltilsynet.

Jeg sagde før, at en af årsagerne til lovforslagets fremkomst på nuværende tidspunkt er hensynet til dansk industri og dansk beskæftigelse. Det er en kendt sag, at såvel beklædnings- som tekstilindustrien i de senere år har ført en hård kamp for tilværelsen. Vi har set eksempler på, at mange firmaer er bukket under i denne kamp, og selvom antallet af medlemmer i Dansk Tekstilarbejderforbund siden 1951, da deponeringsordningen blev indført, er gået tilbage med omkring 10 000 eller ca. $\frac{1}{3}$ af den daværende medlemsbestand, er arbejdsløsheden indenfor faget nu ret høj, ligesom mange medlemmer i dag arbejder på arbejdsfordeling. Jeg indrømmer — det er åbenbart — at den høje beskæftigelse, vi havde fra 1945 til 1951, skyldtes de særlige forhold efter krigen med et opsummeret behov for tekstilvarer, der iøvrigt gjorde sig gældende i hele verden. Nu er dette behov delvis dækket både her og der, og den ventede, man kan vel sige, sanering indenfor branchen har fundet sted. Nu er markedet købers marked, udlandet har beskyttet sin tekstilindustri med høje toldsatser, og da udlandets egen tekstilindustri ikke har marked nok i eget land, kaster man sin overskudsproduktion på de markeder, hvor det er lettest at trænge ind, bl. a. i vort land. Da vi har vægttoldsatser, der i kraft af prisstigningerne er reduceret til at være af forholdsvis ringe betydning og dermed giver tilsvarende ringe beskyttelse, må industrien have krav på en rimelig ajourføring af satserne, og dette tilsigter lovforslaget. Vi kan ikke forsvare at importere arbejdsløshed.

Endvidere vil vi kunne spare valuta, da lovforslaget efter sin opbygning giver den laveste told på råvarer, højere told på halvfabrikata og højeste told på færdigvarer. Lovforslaget tilsigter en omlægning af produktionen og en stimulering af dansk produktion og dermed dansk beskæftigelse.

Jeg tror ikke på, at Dansk Tekstilarbejderforbund kunne have bevaret sit høje medlemstal, selvom vi havde beholdt den direkte importregulering. Det højeste tal, forbundet har været oppe på, var i 1951,

[Lars P. Jensen.]

da det var på 29 261 med en arbejdsløshedsprocent på 3,7. Tager vi hele året 1955, har forbundet et medlemstal på 22 218 og en arbejdsløshedsprocent på 8,1 + medlemmer på nedsat arbejdstid, og hvis det omregnes til arbejdsløshedsprocent og lægges til de 8,1, giver det en arbejdsløshedsprocent på 11,4. Ingen vil vel med rimelighed kunne forlange, at Dansk Tekstilarbejderforbund skal tvinges ned på sit medlemstal fra før krigen, da det var på 15 500.

Der er siden sket en ret betydelig tilvækst i befolkningen, og der er ligeledes sket en stor ændring i forbrugsvanerne; folk bruger mere tøj nu, end de gjorde før krigen.

Dansk industri skulle gerne kunne erobre en større andel af det danske forbrug, det danske marked, men det forudsætter, at den ikke stilles urimeligt ulige i konkurrencen med andre lande, og det vil ske, hvis deponeringsordningen ophæves, uden at toldsatterne ændres, ja, selvom deponeringsordningen bibeholdes.

Lad mig nævne et par tal, der illustrerer, hvordan tolden og dermed beskyttelsen har ændret sig. Tager vi garn, udgjorde tolden i 1939, dengang satsen blev nedsat, 4,3 pct. og i 1940 3,5 pct., men i dag udgør den 1 pct. Tager vi metervarer, var tolden i 1931, da den blev fastsat, 15 pct., i 1940, da der skete en forhøjelse for forskellige metervarer, udgjorde den 23,8 pct. og i 1953 5,1 pct. For disse to varers vedkommende betyder lovforslaget altså ikke engang en ajourføring til 1931, da tolden endnu havde betydning som beskyttelse; det har den jo ikke haft siden.

Lad mig tilføje, at hvis det udlænd, dansk industri skal konkurrere med både på det danske og det udenlandske marked, havde samme toldbeskyttelse som dansk industri, havde vi en helt anden problemstilling og måtte se dansk toldlovgivning i et andet lys. Lovforslaget boder noget på denne ulighed. Det er fremhævet, at eksporten af tekstilvarer er stigende. Det er rigtigt, og det er lige så glædeligt, som det er rigtigt, men dette lovforslag skulle dog ikke hindre en endnu større eksport; tværtimod, med et øget hjemmesalg og bedre udnyttelse af produktionsapparatet skulle vor industri blive bedre stillet i kampen om de andre markeder.

Vi har jo herhjemme i årene efter 1951, da deponeringsordningen blev indført, været udsat for, at andre lande har sendt deres overskudsproduktion til det danske marked til priser, vi dårligt kunne købe råvarerne til. Dansk industri og dansk beskæftigelse kan ikke være tjent med dette. Heroverfor kan man sige: ja, men så har forbrugerne jo fået billigere varer. Det er rigtigt, men jeg tror, at denne billighed i det lange løb bliver dyr. Den dag dansk industri på grund af uligheden i toldsatterne overfor udlandet er slået i stykker, vil det sikkert være forbi med den billige pris til forbrugerne.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget og give udtryk for håb om, at det må blive gennemført, så der hermed kan blive skabt ro om dansk tekstilindustri; den kan ikke være tjent med den stadige uro omkring tekstiltolden.

Finansministeren siger i sin fremsættelsestale — folketingstidende sp. 2241:

„Jeg skal dog tilføje, at dette forslag naturligvis som alle toldlovsforslag rummer enkeltproblemer, hvorom der må råde delte opfattelser, simpelthen fordi interesserne er delte; men sådanne enkeltheder bliver der vel lejlighed til at drøfte i et udvalg.“

Jeg er enig i, at der er ting, måske også sats, som må drøftes i udvalget, hvor vi uden tvivl og forhåbentlig vil få besøg af de forskellige interessegrupper, og mit parti er selvfølgelig villigt til at drøfte alle sådanne enkeltheder i det kommende udvalg.

Harald Nielsen: Det første, der falder en i tanken, når man skal behandle det foreliggende toldlovsforslag, er, at det er kommet til verden på et højst besynderligt og, som det må synes, meget slet valgt tidspunkt.

Netop på samme tid, som regeringen sender folk til internationale forhandlinger om de såkaldte GATT-lister og giver de folk, som skal forhandle på Danmarks vegne, strenge pålæg om energisk at virke for toldnedsættelser, fremsætter den samme regering forslag her i tinget om toldforhøjelser. Tror man virkelig, det vil øge vore muligheder for at opnå toldlettelser ved GATT-forhandlingen at starte på denne måde? Og endvidere netop på den tid, da

[Harald Nielsen.]

vi forhandler med englænderne om vor afsætning af flæsk og er særdeles ængstelige for, at englænderne skal gøre alvor af deres planer om en bacontold — noget, der rejser sig en betydelig modstand imod også i den engelske offentlighed og, som det synes, så stærk en modstand, at der måske kan være udsigt til, at det ikke bliver til noget — netop i dette psykologisk så kritiske øjeblik finder vor egen regering sig foranlediget til at udbasunere, at den nu agter at foretage en meget væsentlig forhøjelse på en vigtig engelsk eksportvare hertil, nemlig på tekstilvarer. Mener regeringen virkelig, at en sådan adfærd er klog handelspolitik?

Jeg må tilstå, at min forbavelse over regeringens adfærd nåede højdepunktet, da jeg læste finansministerens fremsættelsestale, hvori han ganske frimodigt siger, at det foreliggende forslag kun er en begyndelse, mere af samme tønne skal følge efter og ikke blot på områder, der har relation til toldsamarbejdet mellem de nordiske lande, men også på andre vareområder. Dette siger finansministeren altså, netop medens lønforhandlingerne står på og mange er ængstelige for, at de skal resultere i en så stor forøgelse af omkostningskontoen, at landets konkurrenceevne skal lide alvorlig skade derved. Er den højtærede finansminister sikker på, at hans udtalelse ikke kan få yderst uheldige virkninger derved, at den jo kan forstås derhen, at man behøver såmænd ikke at tage det så nøje med lønniveauet, for skulle man komme så højt op, at det kunne volde vanskeligheder, er regeringen parat med den fornødne toldbeskyttelse, så der kan blive balance i regnskabet? Ja, der er måske nogle, der har den indstilling, at man roligt kan aftale hvad som helst, for statsmagten har pligt til i påkommende tilfælde at ile til hjælp med told eller andre former for tilskud, en tankegang, vi på det bestemteste må vende os imod, men en tankegang, som unægtelig kan næres ved udtalelser af den art, som finansministeren har fremsat i for-

bindelse med sit toldlovsforslag. I denne forbindelse må jeg spørge: Er det virkelig alvor, er det virkelig regeringens hensigt med det foreliggende lovforslag at starte en kædereaktion af toldforhøjelser over hele linien? For hvis det er meningen, så er det bedste, man kan gøre, nok at kvæle det første forsøg allerede i starten, hvis det er muligt.

Endelig kan man jo også undre sig over, at regeringen benytter netop den uge, da Nordisk Råd åbner sine forhandlinger, til at lade behandle et lovforslag om toldforhøjelser, for jeg tror ingenlunde, at sådanne toldforhøjelser i de enkelte nordiske lande er velegnede til at berede jordbunden for en nordisk toldunion.

I denne forbindelse vil jeg gerne sige til den højtærede finansminister, som i sin fremsættelsestale meget dvælede ved fortidige forslag, at problemstillingen vedrørende vor toldlovgivning efter venstres opfattelse undergik en afgørende ændring ved den beslutning, Nordisk Råd traf i sommeren 1954 om skabelsen af et fællesnordisk marked.

Efter vedtagelsen af denne beslutning mener i hvert fald vi, at toldspørgsmålet må betragtes som et fællesnordisk anliggende, og at det vil skade mulighederne for at nå frem til ensartede toldsatser i Norden, såfremt de nordiske lande netop nu og hver for sig begynder en forhøjelse af toldsatserne, og det ikke blot fordi der er noget urimeligt i at lave om på toldsatser, som antagelig snart igen skal revideres, men fordi det jo rent faktisk ligger sådan, at tolden for det fællesnordiske marked vil tendere henimod gennemsnittet af toldniveauet for de deltagende lande. Hvis disse lande hver for sig, før det fællesnordiske marked etableres, forhøjer toldsatserne, så meget de kan, vil det før omtalte gennemsnit komme til at ligge betydeligt højere, end tilfældet ville blive, hvis man blev stående ved de nuværende satser, og dette ville igen betyde, at man her i Danmark ville sige i de frihandelsvenlige kredse, som

[Harald Nielsen.]

hidtil energisk har støttet tanken om et nordisk fællesmarked: nej, nu bliver prisen for at nå dette gode for høj. Bag en toldmur af den højde, der nu bliver tale om, ønsker vi ikke at blive lukket inde.

Ja, sådan kan det gå. Vi har som bekendt allerede visse vanskeligheder med at overbevise alle kredse om det gavnlig i et fællesmarked, bl. a. fordi danske landbrugsvarer ikke skal nyde godt af det fællesnordiske marked, i hvert fald ikke i første omgang. Jeg vil derfor gerne sige til den høje regering, at hvis den virkelig både har forstand og hjerte med — og det håber jeg den har — i bestræbelserne for at nå frem til et fællesnordisk marked, skulle den lade alle tanker om isolerede danske toldforhøjelser fare. De gavner ikke disse bestræbelser, de skader dem efter vor mening.

Vort standpunkt er derfor ganske enkelt dette: nu må vi først se, hvad der kommer ud af bestræbelserne for at løse spørgsmålet på fællesnordisk basis. Alene af denne for os meget afgørende grund kan vi naturligvis ikke medvirke til det foreliggende lovforslags gennemførelse; men der er naturligvis også andre grunde. Før jeg nærmere går ind på disse, vil jeg gerne sige et par ord om, hvad vi kan være enige i.

Vi er tilhængere af en overgang fra vægttold til værditold, hvor ikke for store og for mange praktiske vanskeligheder lægger sig hindrende i vejen. Derfor lægger vi megen vægt på og vil søge oplyst i det kommende udvalg, hvad folk, der arbejder med det i praksis, altså erhvervslivets folk og praktisk arbejdende toldfolk, har at sige om denne side af sagen, ligesom vi gerne vil vide, hvad loven vil betyde i øget administration og kontrol og dermed forbundne øgede udgifter. Der er mange problemer her, og der rejser sig mange vanskeligheder; det bliver måske også nødvendigt at se på, om det virkelig fremdeles skal være sådan, at myndighederne så temmelig suverænt kan afgøre alle tvivlsspørgsmål, der kan opstå.

Det bringer mig til at gøre en lille bemærkning om toldappeludvalget, som jeg en kort tid har haft den ære at være medlem af. Der er den ordning, at folk, der mener sig uretmæssigt behandlet ved fortoldningen af varer, kan indanke deres sag for toldappeludvalget, og de gør det vel i den tro, at

toldappeludvalget er et udvalg, som virkelig har noget at sige, og hvis kendelser respekteres af toldvæsenet, hvilket igen vil sige af dettes øverste chef, finansministeren. Sådan er det imidlertid aldeles ikke. Finansministeren kan bløse toldappeludvalgets afgørelser en lang march og gøre ganske, som det passer ham, d. v. s. følge sin egen fortolkning af loven, og det gør han også. Som eksempel kan jeg nævne, at toldappeludvalget for ikke længe siden med et flertal i to på hinanden følgende møder fastholdt en bestemt afgørelse af, efter hvilken toldsats en bestemt vare skulle fortolde, idet der var tvivl om, hvorvidt varen burde fortolde som affaldsvare eller ej. Ikke desto mindre tilsidesatte finansministeren ganske toldappeludvalgets flertalsafgørelse og fulgte den afgørelse, som toldappeludvalgets flertal havde vendt sig imod. Det er en ganske utilfredsstillende ordning for borgerne, der tror, at toldappeludvalget som landsskatte retten er en ret, hvis afgørelser ikke kan omstødes af administrationen.

Toldappeludvalget arbejder iøvrigt efter samme principper som en domstol, således at formanden ikke tillader medlemmer af udvalget at deltage i et efterfølgende møde om en sag, hvis de ikke har deltaget i et foregående møde, hvor parterne, hvis sag er for, har afgivet forklaring — en for mig noget besynderlig ordning, når man betænker, at toldappeludvalget ingen domstol er.

Men lad nu det være. Når jeg fremdrager spørgsmålet her, er det ud fra den betragtning, at vi vel kan forvente, at en overgang til værditold vil resultere i endnu flere klagesager, og hvis vi skal have en betryggende ordning både nu og for fremtiden, må det tilrettelægges således, at vi for toldafgifterne ligesom for de direkte skatter — hvor vi har landsskatte retten — har en instans, der kan appelleres til, og hvis afgørelser er endelige i den forstand, at administrationen skal følge dem. Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om han vil medvirke til, at toldappeludvalget får en sådan placering.

Jeg vender tilbage til de principielle betragtninger over selve lovforslaget. Vi er altså principielt tilhængere af overgang fra vægttold til værditold. Vi er også enige i, at den varetekniske udvikling i forbindelse med de gældende vægttoldsatser yder-

[Harald Nielsen.]

ligere har forstærket en udvikling i retning af, at tolden er relativt høj for jævne forbrugsvarer og relativt lav for dyre, mere luksusbetonede varer, således at en revision sigtende til at rette de opståede skævheder er påkrævet. Her hører enigheden imidlertid op, for når regeringen vil benytte en sådan ajourføring til at hæve hele toldniveauet, må vi, som jeg før har sagt det, melde fra og sige: det vil vi ikke være med til. Alene hensynet til at få løst toldproblemerne på fællesnordisk basis forbyder os at deltage i noget sådant.

Vi mener heller ikke, at der kommer nogen toldrevision med plan og system i ud af stykkevisse reformer, efterhånden som de enkelte mere udprægede hjemmemarkedserhverv kommer og beder om højere toldbeskyttelse. Det er jo det, der lægges op til med dette lovforslag, og jeg forstår naturligvis godt, at det vil være svært for regeringen efter at have sagt ja til tekstilindustrien at sige nej til andre industrier, der også nok skal have deres vanskeligheder at kæmpe med, vanskeligheder, som måske ikke er mindre end tekstilindustriens. Det vil blive meget svært at finde en begrundelse for et sådant nej, det forstår jeg, men det er jo heller ikke meningen at sige nej. Mere af samme slags skal følge efter, siger finansministeren.

En sådan fremgangs måde ved toldlovens revision vil efter vor opfattelse ikke føre til noget godt helhedsresultat. Vi må have en samlet og på samme tidspunkt vedtaget toldrevision fremfor at gennemføre ændringer stykkevis, efterhånden som der anmodes om øget beskyttelse.

Dog, tilbage til selve lovforslaget, der går ud på at forhøje tekstiltolden, så den indbringer 30 mill. kr. mere i toldindtægt, end tilfældet er i øjeblikket. Man spejder i finansministerens fremsættelsestale efter en virkelig motivering for denne toldforhøjelse. Der står egentlig kun i fremsættelsestalen, at regeringen for denne hårdt trængte industris vedkommende ikke anser det for forsvareligt at vente længere med en ajourføring af toldsatserne, og ved en ajourføring forstår regeringen altså en væsentlig forhøjelse af tolden. Derimod er der ingen oplysninger om, hvor hårdt trængt tekstilindustrien er, endsige hvorfor den er så

hårdt trængt, men måske forudsætter finansministeren dette bekendt.

Jeg er selv valgt i en kreds med en betydelig tekstilindustri og ved dog også en lille smule om, hvordan det står til. Jeg har fornøjelsen af hvert år at være indbudt til tekstilmessen i Herning og høre beretningen om virksomhedernes arbejde og forhold i det forløbne år samt se de udstillede varer, som er af en kvalitet, som man sikkert ikke finder bedre noget andet sted. Som helhed har jeg aldeles ikke indtryk af, at det er et erhverv i forfald og tilbagegang, tværtimod, jeg ser gennemrationaliserede, dygtigt ledede virksomheder, der trods alle vanskeligheder hævder sig overmåde smukt i konkurrencen, og som oparbejder en stedse større eksport. Det er dygtigt og megen anerkendelse værd, hvad der her udrettes.

Men selvfølgelig har tekstilfolkene vanskeligheder at kæmpe med, hvilket erhverv har ikke det? Der er de vanskeligheder, som er, om jeg så må sige, af intereuropæisk eller international karakter, og som grunder sig i det forhold, at den stærke underforsyning, der herskede for klædernes vedkommende, og som var opstået i forbindelse med den store krig, nu er ude af verden, samt i de ændringer i forbrugsvanerne, som synes at foregå. Der er den stærkt skærpede konkurrence, forekomst af dumping her og dér, men det er ikke mit indtryk, at højtariflandene eller de højt beskyttede lande klarer sig bedre under den skærpede konkurrence.

Det er ikke mit indtryk, at f. eks. den norske tekstilindustri, der vel har 2—3 gange så høj beskyttelse som den danske, er bedre stillet end den danske. Det modsatte synes snarere at være tilfældet.

Der er nemlig een ting, som alle disse ivrige toldtilhængere altid glemmer, nemlig at højt beskyttede lande — alt andet lige — også har et højt omkostningsniveau, der er dem et slemt handicap i konkurrencen, mens omvendt lande med en lav beskyttelse har et lavere omkostningsniveau, der stiller dem gunstigere i konkurrencen; dette går imidlertid tabt, når man går ind på toldbeskyttelsesvejen, hvor der efterhånden skal ydes tilskud og beskyttelse til alle. Det forekommer mig, at industrien ikke altid forstår at værdsætte betydningen af at virke i et land med

[Harald Nielsen.]

relativt lave levnedsmiddelpriser og med et gennemsnitligt ret lavt toldniveau og det dermed sammenhørende — alt andet lige — relativt lave omkostningsniveau.

Jeg bestrider altså ikke, at der kan være vanskeligheder, som kommer til dansk industri udefra, og mit parti har da også altid været villigt til at medvirke til at udforme en antidumpinglovgivning til at skaffe sig af med en helt unfair konkurrence, som f. eks. hvis varer fra statsoverskudslagre kastes ud til priser, der er uden nogen som helst forbindelse med, hvad der er økonomisk rimelighed i. Overfor den egentlige dumping er toldforhøjelser imidlertid ikke meget værd. Toldforhøjelser fører derimod til et højere omkostningsniveau til skade for eksporterhvervene og i det lange løb til skade for alle og for beskæftigelsen som helhed.

Jeg kunne også have lyst til at gøre opmærksom på, at OEECs generalsekretær lige fornylig har udtalt sin forbavelse over det danske tekstiltoldforslag og understreget, at en sådan toldforhøjelse i det enkelte land ikke var egnet til at fremme anstrengelserne for at modvirke de fundamentale vanskeligheder for tekstilindustrien eller til at fremme bestræbelserne for ikke bare at tage fat på de kvantitative restriktioner, men også på toldrestriktionerne.

På dette sted vil jeg imidlertid gerne indskyde endnu en bemærkning af mere almindelig karakter. Det enkelte erhverv kan naturligvis tillade sig altid at se på sine egne snævre interesser og sine egne rent øjeblikkelige fordele, selvom jeg ikke mener, det i det lange løb er klogt, men en så ensidig betragtningsmåde kan vi ikke tillade os her i folkettinget. Vi har efter min mening pligt til at vurdere tingene udfra et helhedssyn. Når det f. eks. gælder foranstaltninger til fremme af beskæftigelsen — og jeg forstår af den tale, ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, holdt, at man fra den side tænker sig dette lovforslag som et beskæftigelsesfremmende forslag — har vi pligt til at vurdere virkningerne for den samlede beskæftigelse. Det har nu altid stået sådan for mig, at man ikke skaber en vækst i den samlede beskæftigelse ved toldforhøjelser. Man flytter om på beskæftigelsen, således

at den merbeskæftigelse, man skaber et sted, må betales med mindre beskæftigelse et andet sted; ja, resultatet bliver — alt andet lige — højst sandsynligt mindre beskæftigelse, taget som helhed, netop fordi beskyttelsen af de mere udprægede hjemmestrukturer ikke vil kunne undlade at forringe eksporterhvervenes konkurrencemæssige stilling ved den hævnning af omkostningsniveauet, der er toldforhøjelsers tro følgesvend, og som er særlig udpræget, når stigende varepriser via pristalsregulering rent automatisk fører til højere lønninger.

Men tilbage til tekstilindustriens forhold. Finansministeren siger, at den er hårdt trængt, men kommer ikke med tal, der belyser, hvorfor eller hvor meget eller årsagerne dertil. Vi må da selv se at finde noget frem til belysning af stillingen. Her fortæller tekstilhandlernes blad, hvad det ærede medlem hr. Lars P. Jensen også var inde på, at der i de første 11 måneder af 1955 har været en nedgang i tekstilimporten på 13 pct. og en opgang i tekstileksporten på 12 pct. Disse tal synes mig så temmelig klart at fortælle, at tekstilindustriens vanskeligheder ikke så meget er at finde i ydre forhold. Disse tal synes mig også at vise, at vi som helhed har en overmåde dygtig tekstilindustri, der udmærket forstår at hævde sig i konkurrencen på de udenlandske markeder.

Når der alligevel er vanskeligheder, og det bestrider jeg ikke der er, mon sandheden så ikke snarere er den, at det er regeringen, tekstilindustrien er hårdt trængt af? Mon vanskelighederne ikke særlig er at søge i den tøjskat, som regeringen har belemret erhvervet med, og som har sat hjemmesalget betydeligt ned? Men tror regeringen da virkelig for ramme alvor, at det skulle blive bedre, om man ovenpå denne tøjskat, som jeg er meget glad ved at tænke på at vi har stemt imod, dynger en told, der yderligere hæver priserne for tekstilvarer og altså yderligere begrænser hjemmesalget? Vi tror ikke, at en sådan foranstaltning forbedrer forholdene; vi tror, den vil gøre dem endnu værre.

Her kunne jeg forsåvidt godt standse, men der er dog nogle enkeltheder, som der kunne være anledning til at sige noget om. Da beskyttelse skulle være hovedformålet, kan det nok undre, at man visse steder for-

[Harald Nielsen.]

højer tolden også på varer, som slet ikke fremstilles herhjemme, som f. eks. sejldug og den slags ting. Det kunne tyde på, at den højtærede finansminister også har andre hensigter, nemlig den at skaffe sig 30 mill. kr. ekstra i kassen. Jeg behøver vel ikke at sige det, men for at undgå enhver misforståelse er det vel rigtigt at tilføje, at vi som bekendt ikke nærer nogen kvalificeret tillid til den siddende regering og ikke agter at hjælpe den til nye skatteindtægter, så også under synsvinklen finanstold må vi afvise lovforslaget.

Iøvrigt har jeg bemærket mig den debat, der har været om prisforhøjelserne på de enkelte varer; den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, var jo fremme med en lang række eksempler. Denne diskussion har også sine meget ejendommelige træk. Der er, synes det mig, et mærkeligt misforhold imellem de vældige gavnlige virkninger, som lovforslagets tilhængere tillægger dets gennemførelse, og så de prismæssige virkninger, som de samme tilhængere tror forslagets gennemførelse vil få. De sidste mener man øjensynlig bliver så omtrent næsten ingenting. Den højtærede finansminister forventer næsten, at udlandet vil betale ham de 30 mill. kr. Det er jo muligt, at de vil give subsidier for dette beløb, men i så fald vil de udenlandske varer komme i samme mængde og til samme priser som hidtil, og hvor er så den for tekstilindustrien gavnlige virkning af dette forslag? Andre siger, at indenlandsk konkurrence vil hindre, at tekstilfabrikanterne kan udnytte toldforhøjelsen til at tage mere for deres varer på hjemmemarkedet. Men hvor er så de for tekstilindustrien så uhyre gavnlige virkninger af dette lovforslag?

Alt sådant er imidlertid efter min mening filosofiske betragtninger uden synderlig forbindelse med den nøgne virkelighed, som nok vil blive den, at tøjkontoen, hvis forslaget føres igennem, vil blive forhøjet med et beløb, der ligger et sted mellem 30 og 90 mill. kr., og at forbrugerne kommer til at betale denne forhøjelse.

Sammenfattende vil jeg da sige, at vi fra vor side finder tidspunktet for lovforslagets fremsættelse yderst uheldigt valgt. Samtidig med at vi foreslår og forlanger

toldnedsættelser ved GATT-forhandlingerne, forhøjer vi selv vore toldsatser. Samtidig med at man fra dansk side protesterer imod en engelsk bacontold, foreslår vi selv en forhøjelse af tolden på en vigtig engelsk eksportvare her til landet, nemlig tekstilvarer; vi anser dette for en højest uklog handelspolitisk adfærd. Samtidig med at lønforhandlingerne finder sted, proklamerer regeringen indledningen til en almindelig forhøjelse af tolden over en bredere front; ikke blot for tekstilvarer — noget, vi finder i høj grad uklogt, da det måske visse steder kan fremkalde den opfattelse, at det gør ikke så nøje, hvor lønniveauet kommer til at ligge, fordi regeringen er parat til at dække ind gennem forøget beskyttelse.

Hvad selve lovforslaget angår, er vor stilling ganske enkelt den, at vi efter beslutningen på Nordisk Råds møde i 1954 om skabelsen af et fælles nordisk marked må afvente, hvad der kommer ud af bestræbelserne for at løse toldspørgsmålet på fælles nordisk basis; vi vil ikke, medens disse forhandlinger står på, være med til at lægge sten i vejen for en heldig løsning; og det gør man efter vor opfattelse, hvis vi netop nu indlader os på en almindelig toldforhøjelsespolitik herhjemme.

Vi erkender, at vor dygtigt ledede tekstilindustri, som teknisk er fulgt godt med i udviklingen, som klarer sig særdeles vel i konkurrencen udadtil og i 1955 kunne melde om fremgang i eksporten, kan have sine vanskeligheder, men de hidrører efter vor opfattelse i øjeblikket især fra den tøjsskat, regeringen har givet erhvervet, og som har fremkaldt formindsket hjemmesalg; vi tror egentlig ikke, at forholdene bedres, hvis man ovenpå den pristigning, tøjsskatten har betydet, lægger en told, som yderligere vil forhøje priserne og dermed yderligere svække afsætningen på hjemmemarkedet.

Iøvrigt er venstres syn på toldpolitik velkendt. Vi har ingen tro til, at man gennem toldforhøjelser kan skabe en forøgelse af beskæftigelsen. Man kan flytte om på den, ikke andet, men toldforhøjelser øger omkostningsniveauet og svækker dermed eksporterhvervenes konkurrenceevne, hvilket i det lange løb er til skade for den samlede beskæftigelse. Vi har ikke noget imod en overgang fra vægttold til værditold, hvor det praktisk er muligt, men af

[Harald Nielsen.]

alle de lige før nævnte grunde vil man forstå, at vi ikke kan medvirke til gennemførelsen af det toldlovsforslag, regeringen er kommet med. En sådan toldforhøjelse vil volde skade for en lang række erhverv, ikke mindst for de udprægede eksport-erhverv og for de handlende, ligesom den også vil betyde en yderligere belastning for forbrugerne, der jo i forvejen er hårdt tyngt af skatter og afgifter.

Poul Møller: Formålet med første behandling af et lovforslag er jo at fremkalde en principiel drøftelse. Det er derfor naturligt først at fremsætte nogle principielle bemærkninger om det konservative folkepartis almindelige stilling til toldproblemer.

Vi er som alle andre i dette høje ting tilhængere af, at Danmark forbliver et lavtarifland, som vi hidtil har været det. Vi har derfor også altid ivret mest muligt for en toldudjævning mellem landene på det lavest mulige niveau, og vi vil vedblive hermed. Vi har derfor støttet de skiftende regeringers bestræbelser for under internationale toldforhandlinger at opnå toldindrømmelser fra andre lande, og det vil vi fortsat gøre, ligesom vi vil lade enhver regering vide, at den har vor fulde støtte, når den i Paris og andetsteds protesterer imod den kraftige toldpolitik, der af visse lande er gennemført parallelt med liberaliseringen.

Vi må imidlertid åbent erkende, at dansk politik har opnået uhyre lidt med hensyn til toldudjævning og protester imod andre landes toldforhøjelser. Bestræbelserne har praktisk talt været resultatløse, i bedste fald betydningsløse. Denne kendsgerning må vi tage til efterretning, og det er naturligt, at den har fået os til at overveje, hvorvidt det fortsat var muligt på denne baggrund at nægte vor vanskeligst stillede industri en moderat ajourføring af dens toldsætser.

Danmark har ikke på noget betydeligt og afgørende område i de sidste 15 år gennemført toldforhøjelser. Der kan derfor ikke rejses tvivl om, at dansk politik har haft en ærlig vilje til at medvirke til en sænkning af det internationale toldniveau. Desværre kan man ikke ganske se bort fra, at netop vore meget lave toldsætser og vor almindeligt kendte uvilje imod at røre ved

de een gang fastsatte sætser har givet os en ufordelagtig forhandlingsposition og tillige har vanskeliggjort det for os at opfylde vore liberaliseringsforpligtelser. Dette bør tages i betragtning ved bedømmelsen af det nu foreliggende lovforslag.

Af mange grunde ønsker vi så lave internationale toldsætser som overhovedet muligt — Danmarks interesse heri er indlysende — men denne principielle stillingtagen bør ikke aldeles lamme vor handleevne i toldpolitisk henseende; der kan også for os foreligge tungtvejende grunde til at rette enkelte sætser op, som er blevet forældede ved den internationale prisudvikling. Således har det selvfølgelig også altid været. Trods den principielle uvilje mod toldforhøjelser blev der både i 1924 under ministeriet Neergaard, i 1932 under regeringen Stauning-Munch og i 1940 under samlingsministeriet foretaget ændringer i vor toldlovgivning, nødvendiggjort af prisudviklingen, hvis stigende tendens selvsagt efterhånden undergraver væggtoldsætsernes værdi.

Vi har altså altid forbeholdt os ret til at ændre et enkelt område, når vi anså det for påkrævet.

Under de internationale toldforhandlinger, der resulterede i de såkaldte GATT-aftaler, fastholdt Danmark på en række områder disse forbehold, som blev anerkendt af de øvrige aftalelande. Jeg vil gerne fremhæve, at det her foreliggende lovforslag ikke på noget område går ud over disse anerkendte forbehold, der end ikke er fuldt udnyttet.

Toldpolitikken behandles ofte her i landet — synes jeg — med en fanatisme, som var en bedre sag værdig, i hvert fald så længe der ikke er nogen uenighed om landets almindelige stilling til toldpolitikken. Såvidt jeg kan skønne, har denne fanatiske indstilling sin historiske oprindelse i en tid, da tolden var den store skattekilde, og da tolden var det eneste middel til at føre protektionistisk politik; men disse forhold er jo i de sidste menneskealdre afgørende forandret. I finansåret 1913—14 udgjorde toldindtægterne nær ved 30 pct. af statens indtægter; endnu så sent som i 1931—32 — det sidste år før valutacentralens oprettelse — udgjorde tolden 31—32 pct. af de løbende statsindtægter, medens den i finansåret 1954—55

[Poul Møller.]

kun udgjorde 6 pct. af de samlede statsindtægter, og denne procent vil yderligere falde i indeværende regnskabsår, da statens indtægter som følge af indførelsen af tøjskat og andre ting er steget væsentligt. De skiftende regeringer og rigsdage har på så mange felter udvist en sådan idérigdom med hensyn til at skaffe staten indtægter, at det er uhyre vanskeligt for et yngre medlem af tinget at fatte, hvorfor sindene kan ophidses, fordi toldindtægterne forøges fra 5—6 pct. til 6—7 pct. Der er da også forlængst fundet andre veje til beskyttelse af dansk produktion; ved importforbud og importrestriktioner er der siden 1932, bl. a. med støtte af det radikale venstre, som ser rødt, når toldforslag behandles, gennemført en beskyttelse af danske erhverv både i by og på land, som er betydelig mere effektiv og meget mere fordyrende for forbrugerne end en moderat toldpolitik.

Selve toldbeskyttelsen er da også jævnt hen faldet i de senere år. I 1938 udgjorde tolden 7½ pct. af den samlede importværdi, i 1948 4½ pct. og i 1954 2½ pct. Disse tal taler deres tydelige sprog om dansk toldpolitikks særdeles liberale karakter; men de fortæller også, at den industri, som skal klare sig i fri konkurrence, er meget vanskeligere stillet, end tilfældet var før krigen. De siger samtidig en hel del om toldens overordentlig beskedne indflydelse på prisdannelsen.

Det konservative folkeparti betragter tolden som et onde — herom skal der ikke være tvivl — men i politik må der ofte vælges mellem onden, hvis man vil undgå en uheldig valutaudvikling eller arbejdsløshed. Og hvis vi skal vælge mellem en forholdsvis beskedne anvendelse af toldpolitikke foranstaltninger på den ene side og importforbud eller høje forbrugsafgifter på den anden side, er vi tilbøjelige til at foretrække en toldpolitik; det kan kun være utidssvarende synspunkter, som kan retfærdiggøre det modsatte, hvor man sluger kamelen og udsier myggen, som det skete i fjor, da omsætningsafgiften på beklædningsvarer blev indført.

Ud fra disse synspunkter har det konservative folkeparti erklæret sig villigt til at medvirke til en almindelig reform af vor toldlovgivning; vi anser det dog for rig-

tigst, at en sådan ændring udskydes, indtil resultatet af de nordiske forhandlinger om fælles nordiske toldsats er afklaret, og vi tror, at en sådan udskyden er mulig, når det presserende tekstiltoldproblem har fundet sin løsning.

Tekstil- og beklædningsindustriens forhold er nemlig efter vor opfattelse så specielle, at de berettiger en isoleret løsning af disse to industriers toldproblem.

Det er jo en kendt sag, at væggtoldsatsene på dette område er mere forældede end noget andet sted, fordi varerne i de sidste 20 år har udviklet sig således og moderne har forandret sig så meget, at de gældende sats er alle tilfælde er ganske irrationelle. Dette indrømmes vistnok også fra alle sider. Det er ganske urimeligt, at den dyre og lette vare er underkastet en lavere told end den billige og tunge — det er i hvert fald ikke særlig demokratisk. Hertil kommer, at varer, vi slet ikke kendte, da tekstiltoldsatsene blev fastsat, siden har fået en voksende betydning. Det kan ikke være rimeligt, at de dyre og lette nylonvarer er lavere fortoldet end de egentlige kunstsilkevarer. Mange andre eksempler kunne nævnes; tilsammen giver de anledning nok til nu at søge en ændring på dette toldområde.

Men hertil kommer yderligere, hvilket også må tages i betragtning, at de gældende deponeringsordninger, selv efter de stedfundne lempelser, er uheldige. Deponeringsordningerne har i en overgangstid haft deres betydning. Det har været en klog foranstaltning ved overgang fra importrestriktionerne til friere handelsformer, men vi kan ikke komme uden om, at de især under de nuværende kapitalfattige forhold med høj rente og dårlige lånemuligheder giver den kapitalstærke en urimelig fordel på den kapitalsvages bekostning.

Mit parti har derfor fra første færd fremhævet og anset det for nødvendigt, at den ordning, vi nu nåede frem til på det toldpolitiske område, muliggjorde en ophævelse af deponeringsordningerne, som så stærkt vender sig imod de små og de unge virksomheder. Da deponeringsordningernes ophævelse samtidig medfører, at vor liberaliseringsprocent vil stige væsentligt, har vi selvsagt betragtet dette som en yderligere fordel.

[Poul Møller.]

Der er altså to saglige grunde, der, uden hensyn til industriens stilling iøvrigt, har gjort det naturligt at tage dette område op til en særskilt behandling, nemlig omlægningen af forbruget, som har gjort de gældende satsers ganske irrationelle, og nødvendigheden af at komme deponeringsordningerne til livs.

Ved en undersøgelse af hele tekstilbranchens udvikling bliver man imidlertid overbevist om, at en vis ajourføring af toldsatserne også er nødvendig, hvis vi fortsat ønsker at bevare en dansk tekstilindustri. Denne industri levede herhjemme under kummerlige forhold i 1920'erne. Ganske vist var de daværende toldsatser betydeligt højere end dem, der nu foreslås, men alligevel var det umuligt at opretholde konkurrencen med andre lande, der havde årelange traditioner bag sig indenfor tekstilfremstillingen.

Ved valutacentralens oprettelse i 1932 ændredes industriens vilkår totalt; den kom nu i 18 år til at arbejde under den højest tænkelige beskyttelse, idet der blev nægtet importtilladelse til varer, der kunne påtvinge danske varer en hård konkurrence. Det var rigsdagen, det var lovgivningsmagten, der gav denne stærke beskyttelse, og det var på lovgivningsmagtens ansvar, at der i ly af importrestriktionerne herhjemme udvikledes en stor og kraftig tekstil- og beklædningsindustri; maskinparken udvidedes og moderniseredes, og beskæftigelsen steg meget stærkt i disse to industrier. Det er rigtigt, at mange usunde virksomheder også trivedes under disse forhold, virksomheder, der red på den af varemangel skabte højkonjunktur, og som enten arbejdede med et forældet maskinapparat eller varevalg, eller som for optimistisk investerede dumdrigt i tillid til, at importrestriktionerne fortsat ville sikre imod udenlandsk konkurrence.

I vinteren 1950—51 ophævede daværende handelsminister Weikop importrestriktionerne og fik hele dette store område bort fra de bundne lister. Det var imidlertid allerede dengang ganske klart, at en fuldstændig overgang til fri handel ville betyde en katastrofe for produktionen og beskæftigelsen i disse industrier, hvor tilsammen omkring 60 000 mennesker fik deres brød.

Deponeringsordningerne blev derfor nødvendige, indtil der var kommet en afklaring af disse branchers vilkår under frie handelsformer. Til trods for deponeringskravet kom industrien nu ud for en hård udenlandsk konkurrence, som allerede har medført en nedgang i beskæftigelsen på 10 000—12 000 mennesker. De usunde virksomheder måtte lukke, og ingen skal beklage sig herover, for det må nu engang være vilkårene for et frit erhvervsliv. Men også de sunde og fuldt konkurrencedygtige virksomheder måtte indskrænke arbejdsstyrken, undlade at udnytte den kostbare maskin kapacitet, hvilket unægtelig må gøre problemerne større.

Det er rigtigt, at nedadgående konjunkturer i beklædningsbranchen er et verdensfænomen, men netop dette aktualiserer vort toldspørgsmål; thi på grund af de nedadgående konjunkturer har andre landes industrier udpeget Danmark til et bytte for den produktion, der ikke kan afsættes i deres hjemland, hvor de selv bliver beskyttet af høje toldsatser.

Medens vi anvender væggtoldsatser, bruger vore konkurrenter værditoldsatser, og jeg skal give nogle eksempler på det misforhold, der efterhånden er opstået til skade for dansk produktion og beskæftigelse.

1 kg uldgarn til en importpris af 35 kr. fortoldes i Danmark med 40 øre, i Norge med 2 kr. 80 øre, i Tyskland med 3 kr. 15 øre, i England med 2 kr. 62 øre og i Italien med 4 kr. 90 øre.

1 m farvet arbejdstøj til en pris af 3 kr. 55 øre fortoldes her i landet med 24 øre pr. m, i Norge med 57 øre, i Tyskland med 71 øre, i England med 62 øre og i Italien med 71 øre.

1 m kamgarn til en pris af 33 kr. fortolder vi med 90 øre, Norge med 5 kr. 95 øre, Tyskland med 6 kr. 60 øre, England med 5 kr. 75 øre og Italien med 7 kr. 60 øre.

Et par nylonstrømper til en pris af 7 kr. fortoldes her med 27 øre, i Norge med 1 kr. 75 øre, i Tyskland med 2 kr. 10 øre, i England med 2 kr. 34 øre og i Frankrig med 2 kr. 45 øre.

Op endelig en 100 pct.s uldpullover, der koster 27 kr., fortolder vi med 62 øre, Norge med 4 kr. 60 øre, Tyskland med 5 kr. 95 øre, England med 5 kr. 40 øre og Frankrig med 8 kr. 65 øre.

[Poul Møller.]

Disse eksempler viser med al ønskelig tydelighed, at der ikke her er tale om nuancer, men om totalt forskellige niveauer. Hvis det havde været lovgivningsmagtens opfattelse og hensigt, at der skulle være et langt lavere niveau i Danmark, var dette en ærlig sag, men det er jo ingenlunde tilfældet. Da rigsdagen i sin tid gennemførte de gældende satser, da betød de en langt større toldbeskyttelse, og selvom vi heller ikke dengang lå på højde med andre lande, så var forskellen dog til at overse. Det er denne kendsgerning, vi dog bør have for øje. Prisudviklingen gennem de sidste 20 år har medført, at de i sin tid fastsatte vægt-toldsatser i mellemtiden, i hvert fald som beskyttelse, er blevet aldeles værdiløse.

Og det danske folketing kan næppe med rimelighed forlange, at den danske industri skal kunne klare sig i konkurrencen med den udenlandske, når toldforskellen og dermed produktionsvilkårene er så forskellige, som de nævnte eksempler viser. Det er derfor ganske enkelt et spørgsmål, om vi vil have en hjemlig produktion, eller om vi af hensyn til andre erhverv vil lade tekstil- og beklædningsindustrien gå til grunde. Ved dette spørgsmåls besvarelse må man tillige forstå, at hele vor befolkningsudvikling fører med sig, at en større og større del af det danske folk må beskæftiges i industrien.

Besvarer man spørgsmålet bekræftende, ønsker man altså fortsat, at dansk tekstil- og beklædningsindustri skal kunne eksistere, kan man ikke afvise at bringe disse forhold i orden, medmindre man foretrækker restriktioner, der mangedobler beskyttelsen. Det konservative folkeparti vil med hænder og fødder modsætte sig en tilbagevenden til restriktionspolitikken. Konsekvensen heraf må imidlertid blive, at vi stiller os positivt overfor en opretning af tekstilområdets toldsatser. Ligestilling med udenlandske konkurrerende industrier kan vi af mange grunde ikke gennemføre, og selvom vi kunne, var det udfra konservative syns-

punkter ikke ønskeligt, men en opretning, en ajourføring, af de satser, vi tidligere har fastsat, anser vi derfor og derimod for at være rimelig.

Det må jo også være meningen med vægt-toldsatser, at de af og til må revideres, når tidens tand har gnavet stykke for stykke af dem, så der kun er blevet nogle krummer tilbage. Og havde vi levet under handelspolitisk frie forhold siden 1932, er jeg overbevist om, at tingene forlængst havde fundet en løsning. Men restriktionerne gjorde i mange år toldspørgsmålet aldeles uaktuelt; først da vi vendte tilbage til friheden, blev det naturligt at undersøge, hvordan toldbeskyttelsen har udviklet sig i mellemtiden.

Såvidt jeg kan se, er det da også opretningssynspunktet, der ligger til grund for det nu fremsatte forslag. Lettest, mest bekvemt, havde det været, om vi havde kunnet forhøje vægttoldsatserne, så de blev bragt i overensstemmelse med den prisudvikling, der har fundet sted. Dette lader sig imidlertid ikke gøre. For det første fordi, som tidligere nævnt, den indbyrdes harmoni imellem de enkelte varegrupper er blevet omkalfatret, for det andet fordi de internationale aftaler, som et enigt folketing i 1950—51 tilsluttede sig, har bundet os til kun at ændre vore toldsatser ved en samtidig overgang til værditold.

Dette er ikke tilfældigt; de internationale toldbestræbelser går i retning af værditold, den internationale toldnomenklatur bygger på værditoldprincippet, som også må indføres som grundlag for fællesnordiske toldforhandlinger. Det er rigtigt, at værditolden kan være vanskeligere at administrere, men det vidste tinget, da det i sin tid ratificerede GATT-aftalerne. Til gengæld giver overgangen til værditold fordele, der langt opvejer de administrative skyggesider. Værditolden tilvejebringer automatisk harmoni mellem toldsatserne, således at den billige vare bliver mildere beskattet end den dyre vare, og værditolden følger prisudviklingen, således at fremtidig ajourføring

[Poul Møller.]

bliver overflødig, og det høje ting ved bedre end andre, hvilke vanskeligheder selv beskedne opretninger eller ajourføringer kan forvolde.

Toldkommissionens sekretariat har udarbejdet en sammenligning mellem toldsatserne før valutacentralens indførelse og de nu foreslåede satser. Heraf fremgår det, at tolden på kunstsilkegarner i 1931 udgjorde 24 pct., i 1933 75—85 pct., medens forslaget sats er 3 pct. På kunstsilkemetervarer udgjorde tolden i 1931 gennemsnitlig 38,5 pct. mod forslaget 20 pct. For ufarvede uldgarner udgjorde tolden i 1931 gennemsnitlig 3,3 pct. og for farvede garner af uld 4,7 pct. mod forslaget 3 pct. For uldne metervarer udgjorde tolden gennemsnitlig 10,5 pct. mod forslaget 12,5 pct.; men her må erindres, at Danmark siden 1931 har forhøjet toldsatsen, således at den i 1940 udgjorde 15 pct. mod forslaget 12,5 pct. Tolden på bomuldsgarner lå i 1931 gennemsnitlig på 4,3 pct. mod forslaget 3 pct., mønstrede bomuldsmetervarer på 15,9 pct. og ensfarvede på 12,8 pct. mod forslaget 12,5 pct. For trikotage og strømper og færdigbeklædning har opretning langtfra fundet sted.

Altså på alle væsentlige områder ligger de foreslåede toldsatser under det niveau, som folketinget i sin tid har fastsat, og betydeligt under det toldniveau, som blev gennemført af rigsdagen i 1940. Jeg har gerne villet fremhæve dette, fordi der altså ikke her er tale om at gå så langt, som tinget tidligere er gået. Det synes jeg dog burde dæmpe agitationen mod forslaget, som altså ikke foretager fuld opretning til det niveau, folketinget, rigsdagen, en gang har gennemført. Ser vi iøvrigt på forslaget, vil jeg fremhæve, at mit parti har forskellige ønsker og under udvalgsbehandlingen vil arbejde henimod forskellige ændringer af enkeltheder i forslaget.

Der er imidlertid i pressen og andetsteds fremsat en række betragtninger over forslaget prismæssige virkninger. Herom vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger.

Den kraftigste indvending er fremført af dagbladet „Politiken“, som uden betænkeligheder har fastslået, at en toldforhøjelse på 30 mill. kr. vil medføre en tøjfordyrelse på 90 mill. kr. Det er vanskeligt at forstå

dette regnestykke; i hvert fald ser man ganske bort fra deponeringsordningernes bortfald, og selv hvis dette forhold er taget i betragtning og beløbet dermed er blevet stærkt formindsket, så forudsætter dette regnestykke yderligere, at enhver dansk producent omgående forhøjer sine priser, og at ingen udenlandsk eksportør vil bære nogen del af toldforhøjelsen.

Er disse forudsætninger nu rigtige? Når vor egen eksport er blevet ramt af udenlandske toldforhøjelser, hvilket jo hyppigt er sket, har vi da aldrig været i tvivl om, at det var os, der måtte undgælde og nedsætte vore eksportpriser, hvis vi ville bevare det udenlandske marked. Mon dog ikke man kan tænke sig noget lignende, når det er os, der forhøjer satserne på varer, der er overskudsproduktion af? Vi befinder os jo her på et typisk købermarked, udbudet er større end efterspørgslen, konkurrencen er knivskarp, hvilket alle erkender. Det er derfor fuldstændig urigtigt at forvente, at den danske industri vil kunne udnytte toldforhøjelsen til at forhøje de hjemlige priser. Under den hårde konkurrence, som har tvunget den ene virksomhed efter den anden i knæ, vil det være utænkeligt, om nogen i ly af toldbeskyttelsen forhøjede priserne, for det ville samtidig betyde, at toldforhøjelsernes fordele ganske ville blive elimineret. Thi formålet med forslaget er jo at gøre det muligt for dansk industri at overtage en større del af det danske marked på de områder, hvor den er konkurrencedygtig, fordi den udenlandske eksportør netop ikke i fremtiden vil have den fordel af at eksportere til Danmark, som han i dag har. Lykkes dette, vil den større udnyttelse af industriens kostbare kapacitet kunne bewirke, at omkostningerne pr. produceret vareenhed kan nedsættes og varerne dermed endda kan billigøres. Enhver, der forstår sig på industriel produktion, ved, at kapacitetsudnyttelsen er aldeles afgørende for prisdannelsen.

Vi må derfor tilbagevise den priskampagne, der er sat i gang; den bygger efter vor opfattelse på urigtige forudsætninger, og dens afskrækkende eksempler har ingen hold i virkelighedens verden.

Under vort arbejde med lovforslaget i det høje ting vil det konservative folkeparti af al evne arbejde for, at toldforhøjelsen

[Poul Møller.]

kommer forbrugerne tilgode på anden vis. Vi vil under udvalgsbehandlingen søge tilslutning til, at de 30 mill. kr., som det er anslået at toldforslaget vil indbringe, bliver anvendt til nedsættelse af den tøjskat, som folketinget indførte i fjor. Jeg vil gerne i denne forbindelse pege på, at tøjskatten aldeles ikke har løst toldspørgsmålet, tværtimod har den ved at tvinge forbruget ned yderligere vanskeliggjort den danske industris eksistensmuligheder. Udfra enhver saglig betragtning er det derfor rigtigt at anvende den indtægt, staten får ved denne toldændring, til at nedsætte tøjskatten, og vi håber at kunne vinde den fornødne tilslutning hertil.

Som man vil forstå af de bemærkninger, jeg her har fremsat, vil det konservative folkeparti i overensstemmelse med de synspunkter og den politik, vi også tidligere under andre regeringer har fremført, være villigt til at underkaste forslaget en velvillig udvalgsbehandling. Vi vil gøre det udfra den betragtning, at det her drejer sig om en saglig og en praktisk erhvervsøkonomisk detail, som intet ændrer i vort principielle standpunkt overfor den siddende regering. Den har ikke vor sympati, og den vinder den ikke, selvom vi er venligt stemt overfor det foreliggende lovforslag, hvis gennemførelse vi anser for nødvendig udfra danske produktionsinteresser. Formålet for os er nu at få dette enkelte problem indenfor toldlovgivningen løst til gavn for dansk produktion og landets beskæftigelse og til gavn for vor valutamæssige stilling. Samtidig regner vi med, at der ved denne foranstaltning vil blive bragt bedre orden i den del af vor toldlov, som forslaget vedrører, at overgangen til værditold vil lette overgangen til et fællesnordisk marked, og at det herigennem bliver muligt at fjerne deponeringsordningerne og forøge vor liberaliseringsprocent.

Endelig er det vort håb og vor tro, at tinget vil give os den fornødne tilslutning til at få den høje tøjskat nedsat til gavn for forbrugerne.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Bertel Dahlgaard: Det er nu et år siden, socialdemokratiets og det konservative folke-

partis repræsentanter i toldkommissionen anbefalede finansministeren at fremsætte forslag i folketinget om en meget betydelig forhøjelse af tolden på tekstilvarer. Når finansministeren alligevel ikke dengang fremsatte forslag, skønt altså et socialdemokratisk-konservativt flertal syntes sikret i folketinget, er det klart, at der må have været meget vægtige, saglige argumenter imod en sådan stærkt forhøjet told på al beklædning. Det var der også, og argumenterne derimod er ikke mindre vægtige i dag. Når den højtærede finansminister ikke desto mindre nu fremsætter dette forslag, der foreslår en fordobling eller tredobling af tolden og toldbeskyttelsen for den væsentligste del af befolkningens forbrug af tekstilvarer og oven i købet foreslår disse nye toldsatser gjort permanente, er det klart, at det forpligter folketinget til at underkaste et sådant forslag de nøjeste undersøgelser både med hensyn til forslaget direkte og indirekte virkninger. Disse undersøgelser må naturligvis foregå i et kommende udvalg, overfor hvilket de forskellige erhvervsgrøner får lejlighed til at fremsætte deres anskuelser og fremkomme med nærmere oplysninger vedrørende forslaget. Jeg skal her tillade mig at fremsætte nogle principielle og generelle betragtninger til belysning af lovforslaget.

De indførte tekstilvarer vil, som det allerede er oplyst, ved indførslen blive fordyret med ca. 30 mill. kr. årlig. Det er indlysende, at når de indførte varers pris forhøjes med tolden, vil priserne på de her i landet producerede tekstilvarer kunne sættes op. Hvor meget denne prisforhøjelse for de her i landet producerede varer vil andrage i samlet beløb, kan selvfølgelig ingen sige med sikkerhed. Af det samlede forbrug af tekstilvarer produceres vel op mod $\frac{2}{3}$ her i landet. Hvis den hjemlige produktion fordyres i tilsvarende grad som de indførte varer, ville den samlede prisforhøjelse blive ca. 80 mill. kr.

Nu må man regne med, at ikke hele den forhøjede toldbeskyttelse udnyttes, navnlig ikke på de områder, hvor den danske industri er mest konkurrencedygtig, og hvis deponeringsordningen falder bort i løbet af et års tid, vil dette modvirke prisstigningen noget. På den anden side vil de forhøjede priser medføre en ret

[Bertel Dahlgaard.]

betydelig forhøjelse af avancerne, som forbrugerne kommer til at betale; hvis man derefter sætter den samlede prisforhøjelse for forbrugerne til mellem 60 og 70 mill. kr. årlig, vil det sikkert være et meget ædruligt skøn.

Denne forhøjelse af forbrugerpriserne vil automatisk medføre en forhøjelse af pristallet, der atter forøger lønomkostningerne og dermed produktionsomkostningerne for al produktion. Det vil sige ringere konkurrenceevne, hvad der igen er særlig betænkeligt for eksporterhvervene, som skal kunne konkurrere ude i verden, og i det hele taget vil en sådan politik ikke være gunstig for vore store handelspolitiske interesser på et tidspunkt, hvor Danmark netop overfor andre lande insisterer på toldnedsættelse for vore landbrugsvarer og andre vigtige eksportvarer, og hvor vi for tiden søger at værgе os mod nye toldforhøjelser for vore landbrugsvarer i England, vor største leverandør af tekstilvarer. Selvfølgelig kan England ikke med rette heri finde nogen undskyldning for en så angribelig handling som at pålægge dansk bacon en præferencetold, hvis retlige hjemmel i internationale overenskomster iøvrigt er mere end tvivlsom. Danmark holder sig selvfølgelig også ved det foreliggende lovforslag indenfor de bindinger, som landet ved internationale aftaler har forpligtet sig til at overholde, men det ændrer ikke det forhold, at dette forslag handelspolitisk set er af højst uheldig karakter.

Forleden dag åbnedes den internationale GATT-organisations toldkonference i Genève, hvor Danmark bl. a. møder med ønsker om nedsættelse af tolden i England og enkelte andre lande for en række landbrugsvarer og industriprodukter, og hvor omvendt England og enkelte andre lande overfor Danmark fremsætter ønsker om binding eller lempelse af toldsatserne for visse tekstilvarer. Til disse forhandlinger mener altså regeringen og det konservative folkeparti at det er opportunt at møde med en voldsom forhøjelse af de danske tekstiltoldsatser som en afgjort sag.

Det konservative parti talte i tidligere tider ofte om, at Danmark skulle føre en aktiv handelspolitik. Jeg må sige, at det, man her påtænker, er den ejendommeligste

form for aktiv handelspolitik, jeg har set, og jeg vil dog også foreløbig udtale en stille tvivl om, hvorvidt dette — trods forhåndsaftaler — lader sig opføre.

Må jeg iøvrigt sige, at det har glædet mig meget, at venstres ærede ordfører (Harald Nielsen) her i dag har udtalt sig, som han har, og at venstre dermed har forladt sin stilling fra 1952, hvor partiet som deltager i regeringen ved sin finansminister fremsatte et forslag, der med hensyn til tekstilvarer var af lignende beskaffenhed som dette.

Medens det ærede medlem hr. Harald Nielsen stod og talte, kom jeg til at tænke på en udtalelse, der fremkom for en tid siden — jeg tror, det var fra det ærede medlem hr. Poul Sørensen. Det var rimeligt, at det ærede medlem citerede en anden stor feltherre, nemlig Napoleon, der tilskrives den udtalelse, at hærene skal marchere delt, men slås samlet. Det ville måske være en opgave for det ærede medlem hr. Poul Sørensen nu at bringe orden i geledderne inden slaget.

En anden ejendommelighed knytter sig til dette forslag. Det konservative folkeparti talte for nogle måneder siden om at nedsætte skatterne for derved at modvirke pristallets stigning. Her går man altså den modsatte vej og forhøjer skatterne, og pristallet forhøjes ikke blot med, hvad der svarer til selve skattens stigning, men også med virkningerne af prisstigningen på de indenlandske varer. Heri ligger måske en forklaring på, at vi ikke i den senere tid har hørt det allermindste til det ærede medlem hr. Aksel Møllers mageløse opfindelse, som man vel kan kalde det, med hensyn til skattnedsættelser, skønt det ikke har manglet på opfordring til at fremkomme med konkrete forslag.

Det er selvfølgelig vor pligt også at se på, om den danske tekstilindustri befinder sig i en sådan nødstilstand, at denne i nogen måde kan undskylde en politik af denne art, der kan have så farlige virkninger til anden side. Den danske tekstilindustri arbejder utvivlsomt for tiden under visse vanskeligheder. Heri lider den fælles skæbne med tekstilindustrien i de fleste andre lande. Det har sin årsag i, at det vældige opsparede behov for beklædning, som forelå efter krigen, efterhånden

[Bertel Dahlgaard.]

er tilfredsstillet i væsentlig grad. De udvidelser, den ekspansion i produktionen, der fandt sted efter krigen, kan derfor ikke opretholdes, når forbruget går ned. Hertil kom, at nedgangen i produktionen forstærkedes ved fremkomsten af helt nye stoffer og varer — jeg behøver blot eksempelvis at nævne nylon og nylonstrømper. De gyldne år, som satte deres præg på udbyttet og medførte en vis konsolidering i en del af efterkrigstiden, er derfor forbi.

Trods alt tyder de foreliggende oplysninger på, at den danske tekstilindustri, hvor den er moderniseret, klarer sig nogenlunde, sammenlignet med de tilsvarende industrier i andre lande. Importen her til Danmark har i 1955 været betydelig mindre end i 1954. Jeg skal nævne nogle eksempler. I de første 11 måneder af 1955 var indførslen af bomuldsmetervarer 700 000 kg mindre end i de tilsvarende 11 måneder i 1954, udtrykt i penge ca. 17 mill. kr. mindre. For uldmetervarer var mindreimporten i de 11 måneder 113 000 kg eller ca. en halv snes millioner kroner. For kunstsilkemetervarer har mindreimporten i det samme tidsrum været 390 000 kg eller 11 mill. kr. For klædningsstykker var mindreimporten 11 mill. kr. I 1955 har på den anden side den danske tekstilindustri forøget sin eksport med ca. 15 mill. kr., sammenlignet med 1954. Dette sidste tyder jo i og for sig ikke på, at de høje toldmure derude er uoverstigelige.

Den danske produktion ligger i år noget over produktionen i 1949 og ligger vel ca. 50 pct. over produktionen i midten af 30'erne. Den såkaldte egentlige arbejdsløshed i tekstilindustrien var efter opgørelsen den 18. januar i år 3,2 pct., hvortil selvfølgelig kommer arbejdsledige med en arbejdsløshed på mindre end 6 dage, arbejdsløse over 60 år og enkelte andre grupper. Det er rigtigt, at antallet af arbejdere i tekstilindustrien er gået stærkt ned gennem de senere år. Det er i væsentlig grad forårsaget af, at en stor del af tekstilindustrien på dygtig måde har gennemført en rationalisering og øget mekanisering, således at produktionen pr. arbejder er steget; det er netop derfor, denne del af industrien kan konkurrere. De $\frac{9}{10}$ af de arbejdere, der herved blev overflødige, er overgået til andre industrier, som har

manglet arbejdskraft til lønnende produktion.

Der er et slagord, som stadig går igen i agitationen for denne voldsomme forhøjelse af toldbeskyttelsen. Man siger, at man egentlig ikke forlanger beskyttelse, men blot forlanger at bliveigestillet med udlandet med de højere toldsatser. Man sammenligner ganske råt toldsatserne derude og herhjemme, og er den danske told så væsentligt lavere end et andet lands, ræsonnerer man ganske enkelt således, at så er den danske industri så meget dårligere stillet.

Jeg vil gerne her i dag sige til tekstilindustrien, at det er en agitation af denne art, man ikke kan være bekendt, fordi en sådan sammenligning uden nærmere forklaring er misvisende. I mange lande er råmaterialerne belagt med højere told, end tilfældet er i Danmark. Tænk f. eks. på, at Norge har lagt told på uld for at beskytte fåreavlen; denne told gør ulden dyrere og fordyrer derfor den norske tekstilproduktion på en måde, vi ikke kender det indenfor dansk tekstilproduktion. Tolden af den færdige vare kan derfor ikke sammenlignes med den tilsvarende danske told. I andre lande hæver de høje toldsatser hele prisniveauet for tekstilindustrien og tekstilvarerne, så at dansk tekstilindustri bliver i stand til at konkurrere trods toldskrankerne. Blandt Danmarks konkurrenter er der også nogle, der ikke nedskrev deres mønt så stærkt i 1949, som Danmark gjorde, hvilket gav Danmark en fordel i konkurrencen med disse lande. Således er der mange ting, som de, der har særinteresser i tekstiltolden, burde gøre rede for, så der fremkom et virkelig sanddru billede af forholdene; derved ville de argumenter, man iøvrigt fremfører, også i højere grad blive troet.

Det er i det hele taget de mest utrolige argumenter, der føres i marken. Jeg har i en del af den konservative presse set fremført — og minsandten om ikke det ærede medlem hr. Poul Møller fremførte noget lignende her i dag, det havde jeg dog ikke troet om ham — at denne forøgede beskyttelse er nødvendig for at begrænse indførslen af fremmede tekstilvarer, samtidig med at man foregøgler forbrugerne, at udlandet nok selv i væsentlig grad vil komme til at bære tolden, så varerne ikke fordyres.

Det er jo muligt, at den pågældende skri-

[Bertel Dahlgaard.]

bent eller andre, der fremfører sådanne argumenter, ikke selv er opmærksom på, at hvis udlandet selv bærer tolden, hindres indførslen ikke. Begge dele: at begrænse indførslen og at lade udlandet bære tolden, så varerne ikke fordyres, kan ikke finde sted. Skriverier af den art er sikkert et forsøg på at stikke blå i øjnene på læserne. Det vil det ærede medlem hr. Lars P. Jensen selvfølgelig ikke, men han hoppede på den, og i sin tale fremførte han mange eksempler på, hvordan disse toldforhøjelser næsten ingenting vil betyde. Han tænker ikke på, at hvis det er rigtigt, vil det være ensbetydende med, at de heller ikke vil gavne dansk industri. Nå, jeg er sikker på, at alt sådant noget vil blive oplyst i udvalget; dér bliver sikkert ikke skjult noget, ejheller med hensyn til enkelte oplysninger på de forskellige områder, hvorom diskussionen har været så stærk i dagspressen.

Jeg lagde forøvrigt mærke til — og jeg undrede mig over — at det ærede medlem hr. Lars P. Jensen ikke forsøgte at berigtige de tal, der har stået i „Politiken“. Jeg har ikke haft tid til at gennemregne disse tal, men havde de været forkerte, havde det været stedet her at berigtige dem. Derfor er det, jeg spørger: Hvorfor altid forsøge at skjule, hvad det er, der foregår med dette toldlovsforslag? Alle kender dog hensigten: højere priser, også for den hjemlige produktion.

Har toldpropagandisterne forresten aldrig tænkt på det mærkelige i — jeg nævner det eksempelvis — at til trods for at Norge har tekstiltoldsatser, som er ca. 3 gange så høje som Danmarks — og det beklager man sig over her i landet — har Danmark i de første 11 måneder af 1955 eksporteret metervarer og klædningsstykker til Norge for 24 mill. kr., medens Norge kun har eksporteret for 2,5 mill. kr. af disse varer til Danmark. Altså: Norge har 3 gange så høje tekstiltoldsatser som Danmark, men Danmark har alligevel en tekstileksport til Norge, der er 10 gange større end den, Norge har til Danmark. Det ville være umuligt at forstå, dersom de herrers fremstillinger om forbindelsen mellem toldsatser og konkurrenceevne var rigtig. Nå, nu kunne nogle måske hitte på at sige til mig: ja, det er Norge, men det kunne tænkes, at den norske tekstilindustri

måske ikke var så rationaliseret som den danske. Jeg skal ikke udtale mig herom, men vende mig til et andet eksempel.

Det er kun nogle få måneder siden, at formanden for New Yorks handelskammer, Mr. F. J. Emmerich, var på besøg her i Danmark. Han fremdrog overfor pressen, hvorledes den danske tekstilindustri trods USAs betydelige told på tekstilvarer nu begyndte at kunne konkurrere på det amerikanske marked. Jeg har senere undersøgt sagen, og det viser sig, at det stort set er rigtigt. For en 6—7 år siden var der praktisk taget ingen tekstileksport til USA. I 1950 var man kommet op på at eksportere for et par millioner kroner, og nu, i 1955 — det gælder de første 11 måneder, for hvilke der foreligger statistik — er den danske eksport til USA steget til 12 mill. kr. trods det, at tolden i Amerika vel er ca. 10 gange så stor som den danske tekstiltold.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen talte om, hvad restriktionerne har betydet op gennem 1930erne, og der er jo slet ikke tvivl om, at de restriktioner, som indførtes af valutamæssige grunde, har haft deres betydning og sikkert også er baggrunden for, at den danske tekstilindustri i dag har en produktion, der er et halvt hundrede procent større, end den var i 1930erne. Men der var formentlig ingen, der tænkte sig, at disse restriktioner var noget, der skulle fortsætte; der var vel ingen, der tænkte sig, at de skulle være permanente og også gælde den dag, valutahensynene ikke mere var tilstede, og det mener vel i og for sig heller ikke det ærede medlem hr. Lars P. Jensen. Men så siger han som forsvar for dette forslag, at når det gennemføres, kan liberaliseringsprocenten jo stige. Ja, det er klart, og i stedet for de tidligere restriktioner indsættes så toldbeskyttelsen. Man vil altså selv anvende den fremgangsmåde, som Danmark i hele sin handelspolitiske optræden overfor den øvrige verden sætter sig imod, påkalder modstand imod, og der synes virkelig i øjeblikket efter udtalelser, der har foreligget de sidste dage, at være en vis udsigt til, at man dog vil bøje sig for sådanne anskuelser.

Jeg skal som afslutning på de bemærkninger, jeg nu har fremsat, sige, at det radikale venstre ikke på nogen måde er

[Bertel Dahlgaard.]

imod en revision af vor toldlovgivning; vi er heller ikke modstandere af en revision af tekstiltoldsatserne, tværtimod. Vor toldlov er forældet. Siden den sidste store revision i 1924 er der fremkommet en række nye varer og ændrede varekvaliteter, som toldsatserne slet ikke er afpasset efter; jeg nævner f. eks. alt det, der hedder plasticvarer, og den helt ændrede plads i forbruget, som kunstsilken har fået. Desværre, må jeg sige, er visse dele af industrien selv medskyldige i, at disse meget tiltrængte moderniseringer af toldloven ikke er sket. Ved at skyde de meget drastiske beskyttelseskrav i forgrunden har man faktisk blokeret den sagligt begrundede tekniske revision, som ville have været til betydelig gavn for den samlede industri.

Alt dette må imidlertid selvfølgelig rettes gennem det revisionsarbejde, der nu foregår i tolddepartementet, og det må ske i forbindelse med det forberedende arbejde, der foregår med henblik på etableringen af et fælles nordisk marked. Afgørende ændringer i den danske toldlov bør finde sted i forbindelse med, at de skandinaviske lande bliver ét samlet, frit konkurrenceområde. Forsøg på toldmæssigt at indkapsle Danmarks 4 millioner mennesker vil ende galt. I alt, hvad vi foretager os, må vi have for øje, at det afgørende for et land med en så vældig udenrigshandel som Danmarks er, at vi opretholder vor konkurrenceevne uadadt.

Vi kan ikke bygge vor fremtid på; at organisationers og andres særinteresser i afgørende grad bestemmer omkostningsniveauet, og at man derefter forlanger, at staten, folketinget, gennem toldbeskyttelse og restriktioner skal sikre rentabiliteten. Det radikale venstre advarer både regeringen og det konservative parti imod disse planer, og jeg tror, at argumenterne imod dem er så stærke, at den udvalgsbehandling, vi nu står overfor, på afgørende vis vil kunne indvirke på det, de to parter i forening har aftalt, forinden forslaget er kommet til saglig behandling her i tinget.

Aksel Larsen: Så besynderligt det forekommer mig, synes der virkelig her i tinget at være folk, der ikke er klar over, hvordan kommunisterne stiller sig til dette lov-

forslag. Jeg vil derfor foretrække med det samme at sige, at vi stiller os yderst fjendtligt overfor det; vi vil ikke medvirke til at gennemføre det; vi vil gøre, hvad vi kan for at få det til at strande.

Vi bliver ikke imponeret af de fleste af de argumenter, hvormed man søger at begrunde forslaget om toldforhøjelser på tekstilvarer, eller hvormed man søger at camouflere den egentlige hensigt med dette forslag. Man taler om ajourføring af toldsatserne, og dette med ajourføring kan man naturligvis bruge på alle mulige områder; men selvom man kalder det ajourføring, er det jo forhøjelse af toldsatserne og dermed varefordyrelse, der opnås og formentlig også tilsigtes.

Man taler om hensynet til det nordiske marked. Jeg synes nu, man skal vente med at sælge skindet, til man har skudt bjørnen. Lad os nu først se, hvad det bliver til med det nordiske marked; det er ikke noget, der venter lige om hjørnet, så det behøver man ikke at forhøje toldsatserne for. Det er forøvrigt interessant, at tilhængerne af at forhøje tekstiltolden argumenterer med Nordisk Råd og nordisk marked, og modstanderne bruger det samme argument; det siger vel i grunden, at disse argumenter ikke er så forfærdelig meget værd.

Man siger endvidere, at det er nødvendigt at overgå fra vægttold til værditold, for det er aldeles udemokratisk at have vægttold. Det er også min mening. Vægttold rammer naturligvis de billigste produkter af den pågældende kategori mest, og det rimelige er værditold under forudsætning af, at man kan føre en nogenlunde betryggende kontrol med, at toldvæsenet også får den rette værdi opgivet. Men man kan udmærket godt omlægge tolden fra vægttold til værditold uden derfor at fylde 30 mill. kr. mere i finansministerens kasse; det kan gøres med bibeholdelse af de nuværende indtægter på tekstiltoldens område overhovedet, og det, at man vil gå over fra vægttold til værditold, er altså ikke noget argument her.

Det, som den ærede ordfører for socialdemokratiet, hr. Lars P. Jensen, anførte, kan slet ikke være noget argument, nemlig at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen i sin tid som finansminister skal have fremsat et forslag om toldforhøjelser. Det kunne

[Aksel Larsen.]

vel have været et argument, hvis det ærede medlem hr. Lars P. Jensen og hans parti dengang var gået ind for det med fuld musik og til deres sorg havde set det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens forslag strande. Forholdet er imidlertid det stik modsatte. Da forslaget i 1952 var til behandling her, var den nuværende højtærede statsminister socialdemokratiets ordfører; han holdt en ret bidsk tale, hvori han erklærede, at socialdemokratiet ville ikke være med til en prisfordyrelsespolitik, og med dette hovedargument afviste han forslaget om toldforhøjelse.

Altså, al den snak kan vi så nogenlunde lade ligge; det er den slags røgdudvikling, der skal til for at camaouflere det egentlige formål med historien. Lad os nu gå over til realiteterne. Realiteterne er disse, at en forhøjelse af tekstiltolden — og en så grov forhøjelse, at den skal give finansministeren 30 mill. kr. mere om året, end han har fået hidtil — vil virke varefordyrende. Vi kan strides om, hvor meget den vil fordyre varepriserne; jeg ved ikke, om det kan udregnes nøjagtigt på forhånd, men det er da i hvert fald klart, at det vil blive en fordyrelse for forbrugerne på adskilligt mere end de 30 mill. kr., ministeren kalkulerer med at få ind.

Dertil skal jo lægges avancen i de forskellige handelsled, inden varen når ud til forbrugeren, og hertil skal naturligvis også lægges den fordyrelse af de herhjemme fremstillede tekstilvarer, som må blive følgen. Det er jo så evig rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har sagt, at man må holde op med at ville både blæse og have mel i munden på samme tid. Man kan ikke på samme tid sige, at dette vil være en beskyttelse for den danske industri, og samtidig vil det ikke bevirke, at de udenlandske tekstilvarer kommer til at koste mere, end de har kostet hidtil, eftersom de udenlandske producenter kommer til at sætte deres priser ned for at klatre over den forhøjede toldmur, der her opbygges. Nej, følgen vil blive, at der også vil komme en stigning på herhjemme fremstillede tekstilprodukter, idet der i de forskellige handelsled vil blive lagt omkostninger og avance på, og derfor er jeg personligt overbevist om, at selv med den

forsigtigste og mest nøgterne beregning vil man komme til det resultat, at forbrugerne kommer til at betale en 3—4 gange det beløb, som finansministeren fiskalt vil få ud af sit forslag.

Så siger man: ja, men det er under alle omstændigheder nødvendigt for tekstilindustrien med beskyttelse, for at den kan klare sig overfor den udenlandske konkurrence. Det ville være rart, hvis regeringen og hvis socialdemokratiet kunne finde deres egne ben og vide, hvor de skal stå. Man laver propagandauge for dansk arbejde, man lader den højtærede handelsminister sige: køb dansk, hvis danske varer er lige så gode og lige så billige som de udenlandske, ellers ikke. Men nu kommer regeringen, og nu kommer den højtærede handelsministers partis ordfører i disse dage her til folketinget og siger: da dansk tekstilindustri ikke kan fremstille varerne så godt og så billigt som udlandet, er vi nødt til at forhøje tolden.

Nu vil jeg personlig sætte et spørgsmålstegn ved dette, at dansk tekstilindustri skulle trænge til beskyttelse. Jeg tror det ikke. Det er forøvrigt ganske interessant, at der er danske tekstilfabrikanter, som bruger den trafik i lønningsposerne, hvori ugelønnen til arbejderne nedlægges, at lægge en lille seddel: køb dansk, køb danske tekstilvarer. Der er imidlertid adskillige af landets væverier, der fortrinsvis arbejder med udenlandske garner, til trods for at vi har spinderier herhjemme og altså kunne købe danske garner.

Lad det nu være, hvad det være vil, selv om også visse af de tekstilfabrikanter herhjemme, der råber på beskyttelse mod udenlandske varer, ikke har noget imod selv at benytte udenlandske halvfabrikata. Hvis man tager den nøgne statistik over Danmarks import af tekstilvarer, ser man, at i de første 11 måneder af 1954 importerede vi for 631 mill. kr. tekstilvarer fra udlandet. Men i de første 11 måneder af 1955 var importen af tekstilvarer gået ned til 541 mill. kr., altså faldet med 90 mill. kr., faldet med, skal vi sige, omkring 15 pct. eller måske lidt mere. Det tyder jo ikke på, at den udenlandske konkurrence på tekstilområdet er blevet større i løbet af 1955, end den var i 1954, og derfor har jeg svært ved at anerkende påstanden om, at det er udenlandsk konkurrence, der er

[Aksel Larsen.]

skyld i, at produktionen er gået ned på danske fabrikker, at nogle af dem har måttet lukke, andre måttet indskrænke driften, og at arbejdsløsheden i tekstilfaget er blevet større.

Jeg mener iøvrigt, at hvis det er sådan, at der påføres dansk tekstilindustri urimelig konkurrence udefra, så behøver man ikke at klare det ved at fordyre varerne gennem told. Så skulle man hellere forsøge, om man ikke kunne klare det ved hjælp af en fornuftig importregulering — og naturligvis en priskontrol, så importreguleringen ikke blev udnyttet til at plyndre forbrugerne.

Jeg sætter altså et spørgsmålstegn ved, om det overhovedet er rigtigt, at dansk tekstilindustri trænger til beskyttelse imod udenlandsk konkurrence. Jeg må gøre det af den grund, at der i hvert fald kan påpeges en række hjemlige årsager til, at beskæftigelsesgraden i tekstilindustrien er mindre nu, end den har været før. Den første, den væsentligste og altovervejende årsag er den, at vi har fået de såkaldte kriselove, regeringens såkaldte forbrugsbegrænsende foranstaltninger, som har sat befolkningens købekraft ned og derfor naturnødvendigt måtte bevirke nedgang i forbruget af tekstilvarer herhjemme. Måske er nedgangen i forbruget af tekstilvarerne blevet ekstra stor i forhold til mange andre livsnødvendige varer, og hvis det er tilfældet, må årsagen søges deri, at blandt de såkaldte forbrugsbegrænsende foranstaltninger var også den lede skat, tøjskatten. Allerede i efteråret kunne det statistisk opgøres, at forbruget af tekstilvarer herhjemme var faldet med 15 pct. på et år. Læg mærke til, at disse 15 pct. omtrent svarer til det, importen af tekstilvarer er faldet med.

Det ser altså ud til, at der over hele linien er en sådan nedgang. Det er da indlysende, at et sådant fald i forbruget af tekstilvarer må ramme tekstilindustrien herhjemme meget hårdt, og man må tage i betragtning, at det tal, jeg har nævnt,

gælder både halvfabrikata og færdigvarer. Men der er al god grund til at tro, at denne udvikling siden oktober er fortsat — og formentlig i forstærket tempo, eftersom priserne stadig er steget på en række områder. Den jævne befolkning har mindre og mindre købekraft, og hertil kommer den store arbejdsløshed. Jeg anser den stigende arbejdsløshed i tekstilfaget for i det væsentlige at være forårsaget af regeringens såkaldte forbrugsbegrænsende politik, og hvis man skal gøre noget, skal man altså ikke yderligere fordyre varerne, men bestræbe sig på at gå den modsatte vej. Jeg er temmelig sikker på, at forhøjelsen af tekstiltolden ikke alene vil bevirke større beskæftigelse i tekstilfaget herhjemme, men at der vil være en tendens til, at det går den modsatte vej.

Nu skal man tage i betragtning, at der kan foretages mange manipulationer, mange taktiske manøvrer, i industrien for at opnå visse politiske og økonomiske mål. I de sidste måneder har der på visse tekstilfabrikker været en overordentlig ringe beskæftigelse. Man har afskediget en meget stor del af arbejderstaben og sat de øvrige på arbejdsfordeling, men der er visse ting, der tyder på, at nogle af disse fabrikker har gjort det for derigennem at få en ekstra støtte for deres krav til regeringen om tekstiltold. Det er i hvert fald mig bekendt, at Vejle Dampvæveri har afskediget, jeg tror, det var en trediedel af staben, sat de øvrige på arbejdsfordeling og er gået ned til kun at arbejde i eet skift. Nu fornylig har man genantaget de afskedigede arbejdere, ophævet arbejdsfordelingen og er gået over til 2 holds drift.

Vejle Dampvæveri gjorde det på et tidspunkt, hvor man måtte anse det for fuldstændig sikkert, at nu kom forslaget om forhøjelse af tekstiltolden. Ja, jeg kan ikke bevise noget, men man kan jo ikke frigøre sig for den tanke, at der er en mulighed for, at man i tekstilindustrien bevidst har formindsket beskæftigelsesgraden mest muligt for via tekstilarbejderne og tekstil-

[Aksel Larsen.]

arbejderforbundet at lægge tryk på regeringen, så den blev mere villig til at forhøje tekstiltolden, end den ellers ville være.

Man skal også, når man tænker på tekstilindustrien, tage i betragtning, at der dér som i så megen anden industri foregår visse spekulationer. Det er da tydeligt, at nogle af de tekstilfabrikker, der har været ude for de største vanskeligheder, har været det som følge af, at samvittighedsløse spekulanter har fået fat i deres papirer og været med til at køre dem ud i mosen. Jeg synes, at Odense Kamgarnsspinderi, Mogensens & Dessau samt Brede Klædefabrik er eksempler i så henseende.

Men hvorom alting er, er det nødvendigt at få rammet en pæl igennem den myte, at tekstilindustriens vanskeligheder og arbejdsløsheden blandt tekstilarbejderne er forårsaget af, at vi har for lave toldsatser, for det er ikke sandt. Den er forårsaget af, at størsteparten af befolkningen herhjemme ikke har penge nok til at købe tøj for. Den er forårsaget af regeringens varefordyrende politik og først og sidst af den lede tøjsskat, og så kan den desuden, som jeg allerede har nævnt, have en række lokalt begrænsede kapitalistiske årsager.

Når man tager hensyn til regeringens økonomiske politik og skattepolitik igennem de sidste to år, kan man ikke komme til andet resultat, end at den forhøjede tekstiltold aldeles ikke har til formål at gavne nogen arbejdergruppe, men er et led i regeringens forbrugsbegrænsende nedskæringsforanstaltninger, at den først og sidst skal tjene til at nedskære den brede befolknings forbrug og samtidig skaffe finansministeren et større overskud i statskassen. Skal man dømmе efter den højtærede finansministers skriftlige fremsættelse, håber regeringen endda at kunne gå videre ad denne forkastelige vej.

Må jeg iøvrigt have lov til at tilslutte mig dem, som mener, at vi med det lovforslag, der behandles her, virkelig har et klassisk eksempel på, hvor unintelligent man forsøger at føre handelspolitik fra dansk side. På samme tid som størsteparten af pressen herhjemme larmer over de engelske planer om bacontold, på samme tid som regeringen formodentlig bestræber sig på at få England til at afstå fra bacontolden,

på samme tid som man fornylig har fået en henvendelse fra England om ikke at forhøje tekstiltolden her, kommer man med et lovforslag om forhøjelse af tekstiltolden. Hvis man vil være sikker på at trække det korteste strå i forhandlingerne om bacontolden, er det den rigtige måde at optræde på, og så optræder man nøjagtigt så intelligent, som man gjorde, dengang regeringen afbrød handelsforhandlingerne med Sovjetunionen, just da man havde indledt prisforhandlinger med England. Jeg synes ærligt talt, at sporene skræmmer, og at også det burde have fået regeringen til at holde sig tilbage.

Det ærede medlem hr. Poul Møller antydede, at det konservative folkeparti var meget glad for at få tekstiltolden forhøjet, men at det samtidig ville arbejde for at få tøjsskatten lettet med et tilsvarende beløb. Mon det ikke er den slags, man siger fra den side, for at det ligesom skal glide noget lettere hos den part af partiets tilhængere og vælgere, som er alt andet end begejstrede for toldforslaget? De konservative havde jo i december en virkelig reel mulighed for her i folketinget at få vedtaget en bestemmelse om, at tøjsskatten skulle ophæves. Stillet overfor denne mulighed blev de konservative meget forskrækkede og erklærede, at de ikke ønskede at danse rundt i den manege, de selv havde begivet sig ud i, at de var modstandere af tøjsskatten og derfor ville afholde sig fra at stemme om, hvorvidt den skulle ophæves. Nej, således som de konservative optrådte i december, er det lidt svært at tro på deres kønne løfter om, at hvis vi først får tekstiltolden, vil de bestræbe sig for at få tøjsskatten gjort mindre.

Der er ikke brug for denne tøjsskat. Man behøver ikke at gøre en lettelse eller en ophævelse af tøjsskatten afhængig af, at man får fordyret tekstilvarerne på en anden måde, og forhøjelse af tekstiltolden hjælper ikke tekstilarbejderne herhjemme. De ville derimod blive hjulpet, hvis man gjorde, hvad man kunne for at skabe øget afsætning for tekstilindustriens produkter. Det kan gøres ved eksport, og det kan gøres ved at forøge salget på hjemmemarkedet. Jeg kan ikke lade være med at minde om, at i en given situation lykkedes det den engelske regering at skaffe nogen lettelse i

[Aksel Larsen.]

engelsk tekstilindustri afsætningsvanskeligheder ved at afslutte en handelsaftale, der forudsatte en ret stor engelsk tekstileksport til Sovjetunionen. Jeg skal naturligvis være forsigtig med at anbefale vor regering at tænke på dette engelske eksempel, da jeg så risikerer at blive beskyldt for, at det slet ikke er af hensyn til den danske tekstilindustri og de danske tekstilarbejdere, jeg foreslår forøget dansk eksport, men simpelt hen af hensyn til fremmed magt, men jeg kan alligevel ikke dy mig for at udtrykke håb om, at der ikke er nogen amerikansk lov, der forbyder den danske regering at interessere sig for at åbne vej for tekstileksport fra Danmark og østerud.

Løvrigt synes jeg, at man skulle gøre, hvad man kunne for at forøge dansk tekstilindustri afsætning på hjemmemarkedet, som dog vist fortsat vil blive det største marked. Det kan man gøre ved at give befolkningen større købekraft, ved at ophæve begrænsningen i tekstilkøbet herhjemme, altså ved at ophæve de trykkende forbrugsbegrænsende love og foranstaltninger og først og sidst ved at ophæve tøj-skatten.

Vi anbefaler regeringen at overveje det her fremførte, vi anbefaler den at trække sit lovforslag tilbage, subsidiært at lade det dø en død i stilhed i udvalget, og vi anbefaler folketinget snarest at ophæve tøj-skatten. Det er den hurtigste og den bedste måde at hjælpe den danske tekstilindustri på.

Viggo Stareke: Dette lovforslag er en ulykke, og det er noget i retning af en udfordring, for selvom Danmark har gennemsnitligt ret lave todsatser, har teksten altid været en af de højest beskyttede danske industrier, og under valutacentralen og restriktionerne har den tjent særdeles godt. Restriktionerne har lokket en del virksomheder ind i en fælde, fordi de troede, at restriktioner var en rettighed, som fortsat skulle bestå uden hensyn til husmødrenes interesser og forbrugernes rettigheder. Retsforbundet har altid været en drivende kraft i kampen mod restriktioner, men told er også en restriktion, som er til skade for den jævne befolkning.

I 1951, da den daværende handelsmini-

ster, Weikop, gennemførte deponeringsordningen, der gav industrien en betydelig beskyttelse, som nogle anslår til 7—8 pct., lovede han, at den hurtigt skulle afvikles uden videre vrøvl. I stedet har den vist sig at være langvarig, og nu vil man afvikle deponeringsordningen og sætte en kraftig toldbeskyttelse i stedet. Dette er at narre vælgerne og skade den fattige befolkning.

Ved martsforliget i fjor gennemførte de radikale, det ærede medlem hr. Thor kil Kristensen og socialdemokratiet den lede tøjsskat, de forbrugsbegrænsende foranstaltninger, som har indbragt staten ca. 240 mill. kr., og som kom til at koste forbrugerne mellem 300 og 400 mill. kr. Retsforbundet forudsagde dengang, at når man fordyrede tekstilvarerne på denne måde med 15 eller 10 pct., ville det nedsætte købekraften og berede tekstilindustrien store vanskeligheder, og vi fik ret. Det har vist sig, at forbruget af tekstilvarer i Danmark er gået 15 pct. ned. Den lede tøjsskat er en led skat og skader både forbrugerne og tekstilindustrien. Hvis man ikke havde lavet denne skat, ville tekstilindustrien i dag klare sig aldeles udmærket. Jeg vil meget gerne hjælpe tekstilindustrien, og det kan man gøre ved at ophæve denne skadelige skat og desuden nedsætte omkostningsniveauet ved at afvikle andre varefordyrende afgifter. Der er en hård konkurrence fra udlandet, det er rigtigt, men til trods for denne hårde konkurrence er indførslen af tekstilvarer fra udlandet i det sidste år faldet ca. 12—13 pct. Det er rigtigt, at der er både told og restriktioner i andre lande, som er til skade for dansk eksport, men til trods for dette er udførslen af danske tekstilvarer i det sidste års tid steget ca. 12 pct.

Da den værste tekstilhunger hos forbrugerne var mættet efter krigen, måtte man vente en nedgang i beskæftigelsen, og antallet af beskæftigede er meget rigtigt gået ned fra 24 500, som det var oppe på i 1952, til 21 000 nu, men beskæftigelsen er alligevel gået op, hvis man sammenligner med før krigen, idet de beskæftigedes antal fra 1939 er steget fra 17 600 til 21 000 nu. Endelig viser det sig, at tekstilindustrien ikke kan være helt nødstedt, da den har haft store pengemidler tilovers til en ret kostbar propaganda for tolden. De danske

[Viggo Starcke.]

fabrikker, som har rationaliseret og moderniseret, er fuldt konkurrencedygtige.

Der findes således i dag ingen saglig begrundelse for dette lovforslag, og det burde aldrig have været fremsat. Det kan ikke være meningen, at landbruget skal lave billig mad til tekstilindustrien, og at tekstilindustrien skal lave dyrt tøj til landbruget. Hvad siger husmændene til det? Hvad siger husmødrene, arbejdsmændene, skibsfarten, skibsbygningen, handelen, ganske særlig detailhandelen og tekstilhandelen, og den øvrige industri, som alle vil få højere omkostninger og ringere konkurrenceevne?

Dette lovforslag er desuden til skade for Danmarks interesser og anseelse i udlandet. Det fremkommer nu, lige før Nordisk Råd skal samles. Det fremkommer, lige da der holdes en konference i Genève under GATT om at nedsætte tolden. Det er et forslag, som har vakt den største forbavselse i OEEC, hvilket generalsekretæren har givet udtryk for. Det fremkommer netop på et tidspunkt, da England overvejer til skade for dansk landbrug at lægge en 10 pct.s told på bacon. Fremsættelsen af dette lovforslag netop på dette tidspunkt er derfor en udenrigspolitisk brøler, som i høj grad vil være velegnet til at nedsætte den højtærede udenrigsministers prestige, hvis han ikke gør sin indflydelse gældende. Skulle det vise sig, at England i nær fremtid gennemfører en bacontold, hvordan vil den høje regering så kunne forsvare sig mod dem, der vil sige, at det har regeringen en del af skylden for? Det er at spille hasard med Danmarks vitale interesser til fordel for nogle få aktionærers kapitalistiske interesser. Jeg skal derfor tillade mig at henstille til den højtærede stats- og udenrigsminister, at man trækker dette lovforslag tilbage.

Hvordan vil forslaget virke? Ja, det er umuligt under en første behandling at gennemgå disse talrige satser, hvor der er udregnet en mængde procenter på en ret vilkårlig måde, men såvidt beregningerne holder stik, vil f. eks. tolden på lagner blive tredoblet, tolden på uldhabitstof og frakkestof firdoblet, tolden på lommestof og frakkestof femdoblet og tolden på damekjolestof seksdoblet. Gulvtæpper og gulvklude vil få en meget betydelig told. Tolden på barnevogne bliver forhøjet over fire gange, og

gummistøvler, der i forvejen har en meget høj toldbeskyttelse, som landbruget skal betale, da det væsentligt er landmænd, der bruger gummistøvlerne, er der taget hensyn til igen.

Selve forslaget vil medvirke til at standse rationaliseringen. Jo højere en industri er beskyttet, des mindre interesse har den i at rationalisere og modernisere. Dette lovforslags gennemførelse vil uvægerligt medføre, at andre industrier vil komme og kræve lignende toldforhøjelser. Gennemførelsen af lovforslaget vil fordyre varerne udover toldens beløb. Den vil nedsætte forbruget og derigennem skade beskæftigelsen i selve tekstilindustrien. Den vil sætte pristallet og dermed lønningerne og dermed skatterne og produktionsomkostningerne op, og derved vil den svække konkurrenceevnen og eksportmulighederne for dansk eksport. Husmødrene og forbrugerne vil komme til at betale. Tolden bliver mangedoblet på mange varer, og at tekstilfabrikanterne vil benytte beskyttelsen og udnytte den, er givet, sådan virker tyngdeloven simpelthen.

Den omsætningsskat, vi har, beregnes jo ikke blot af varens pris, men også af tolden, således at en toldforhøjelse yderligere vil sætte inflationen i gang og priserne op. Endelig er handelen nødt til at beregne sin avance også af tolden og toldfordyrelsen, og dette system er derfor det stiletteste mulige, man kan anvende. Familiernes levestof vil forringes; man regner med mindst 100 kr. ekstra pr. familie. Tolden vil give prisforhøjelser, prisforhøjelserne vil give lønforhøjelser, og lønforhøjelserne vil give skatteforhøjelser, som igen vil give prisforhøjelser, og så går den igen. Hvis man ser problemet fra arbejdernes synspunkt, så vil arbejderne komme til at betale. Dette lovforslag er et arbejderfjendtligt forslag.

Det bliver dyrt for alle arbejderhustruer og for alle små hjem. Selv tekstilarbejderen og hans kone vil komme til at betale mere for deres tøj, og arbejdere i tekstilindustrien og i andre toldbeskyttede industrier får jo ikke højere arbejdsløn. Pristallet er anslået til at ville stige ca. 3 pct. Rentabiliteten vil gå ned, og konkurrenceevnen vil undergraves.

Se, selve industriens interesse er åbenbar. At tekstilindustrien er interesseret, kan man godt forstå, men tekstilindustrien er kun en

[Viggo Starcke.]

del af industrien, og som helhed vil industrien tabe ved gennemførelsen af dette, fordi omkostningsniveauet og konkurrenceevnen vil blive nedsat. Nu er der det mærkelige ved det, at selv tekstilfabrikanterne er sure over dette lovforslag, fordi det i kraft af sin udformning væsentligt vil lægge en højere told på de gode, dyre kvaliteter og kun en ringe toldforhøjelse på de billige kvaliteter; på enkelte billige kvaliteters område vil det endda bevirke en nedsættelse af tolden. Men da den danske industri væsentligt fremstiller de billige varer og ikke så meget de dyre, kan man ikke engang tilfredsstille tekstilfabrikanterne med dette lovforslag. Der findes imidlertid en række danske fabrikker, som ikke vil sælge til alle detailhandlere, men kun til ganske enkelte udvalgte detaillister. Der findes danske fabrikker, som forlanger, at grossisterne skal betale detailpris til de danske fabrikker, og sådanne grossister er derefter selvfølgelig interesseret i at købe de udenlandske varer, som de kan få til engrospris.

Mange danske fabrikker har fået Marshallhjælp og har på denne måde i dag fået anskaffet tip-top moderne maskiner, der er fuldtud konkurrencedygtige. Hvis der derfor virkelig er nogen, der mener, at tekstilindustrien skal have hjælp, så lad os dog overveje det, som den store toldkommission anbefalede i 1797 under Reventlows og Ove Mallinges ledelse. Da strøg de al toldbeskyttelse i toldloven og foreslog, at hvis en industri skulle have hjælp, måtte den udbetales som direkte tilskud, for på den måde ved man, hvad det kommer til at koste befolkningen.

Hvad angår toldvæsenet, kunne jeg egentlig godt lide at vide, efter hvilket princip man doserer toldprocenterne og toldsatserne. Det er de forunderligste regler og de vilkårligste satser, og ofte får man det indtryk, at der er tale om nådesbevisninger eller skjulte indflydelser fra bestemte særinteresser.

Selve problemet væggtold og værditold er endnu ikke gennemtænkt og gennemundersøgt, men det er et meget lille problem. Det er et detailproblem, der ikke må anvendes som en afledningsmanøvre fra det virkelige problem, som er dette: told eller frihandel. Jeg vil gerne spørge den højtærede

finansminister, hvorvidt problemet væggtold og værditold har været undersøgt og diskuteret i toldkommissionen, og hvilke erfaringer man i så fald har. Jeg har ladet mig fortælle, at fremragende toldembedsmænd erklærer, at hvis man går over til værditold, kan toldvæsenet opdage snyderi, hvis det finder sted i enkelte tilfælde, men hvis det sker systematiseret gennem uærlig fakturering, kan toldvæsenet praktisk talt ikke opdage snyderiet, således at værditolden indebærer en fare for på denne måde at fremkalde skattesnyd.

I det hele taget vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister: Hvorfor har det høje ting ikke fået en betænkning fra toldkommissionen? Det ville dog være naturligt, inden tinget skal tage stilling til et forslag som dette, der har været behandlet i kommissionen, at det får at vide, hvad toldkommissionen og de forskellige repræsentanter der mener derom. Jeg vil henstille til den højtærede finansminister, at tinget får disse oplysninger, inden dette lovforslag behandles videre.

Det danske landbrug vil komme til at bære hovedbyrden sammen med de andre eksporterhverv. Landbruget og de andre eksporterhverv, som skal kunne konkurrere på verdensmarkedet, får nemlig deres omkostninger sat op og deres konkurrenceevne sat ned, og det er ikke i Danmarks interesse. Landbruget laver billig mad til industrien, og billig mad er et meget vigtigt råstof for enhver industri. Det er en køn form for gengæld, at landbruget skal komme til at betale dyrere tøj. Når talen er om Danmarks forhold til England, ligger det sådan, at hovedparten af dansk eksport går til det engelske marked, medens kun en meget lille procent af den engelske eksport går til Danmark, og dette er en særdeles dårlig udgangsstilling, hvis man ønsker at indlede en toldkrig med England. Det er ganske givet, at mange lande, hvis Danmark forhøjer sine tekstiltoldsatser, vil gøre gengæld overfor andre brancher. Englands baconimport har i det sidste år ligget på 1 400 mill. kr. Samtidig har den engelske svineproduktion modtaget subsidier fra den engelske stat på 1 200 mill. kr., næsten samme beløb. Det er dyrt for de engelske forbrugere, men i dag omgås den engelske regering med planer om at lægge en 10 pct.s told på bacon. Der er meget stor

[Viggo Starcke.]

modstand mod denne bacontold i England, men denne modstand vil blive svækket og undergravet af den danske regering selv netop gennem dette forslag. Det er derfor den tåbeligste politik, man kan tænke sig, og det eneste rigtige vil være at standse behandlingen af forslaget.

Her i efteråret blev der med store omkostninger holdt en britisk udstilling i København. Kort tid efter sattes der fra dansk side en agitation i gang: køb dansk, og den følges nu op af dette forslag. Det er, ligesom man kunne have sparet alting. Der er dem, der siger, at der hos danske kunder er et snobberi for at købe udenlandske varer og udenlandske anerkendte kvaliteter. Ja, det er muligt, men det er da folks private sag, og Danmark kan ikke være helt uinteresseret i noget sådant, fordi Danmark altid har tilstræbt, at danske landbrugsvarer skulle være kvalitetsvarer, som vi på en måde ønsker at f. eks. det engelske marked skal snobbe for. Danmark er det land i verden, der har den højeste import og eksport i forhold til sin befolkningmængde. Vi er derfor vitalt interesseret i en frigørelse af handelen.

Når nu den højtærede finansminister i sin fremsættelse af dette forslag talte om at se problemerne i et noget videre perspektiv, var det egentlig godt at vide, hvad han mente med det, om han udelukkende sigtede til Nordisk Råd og planerne om et fællesnordisk marked. Men der er det ved det, at Danmark samtidig er det land i verden, der i gennemsnit har den laveste toldbeskyttelse, og til trods for, at Danmark i gennemsnit har den laveste toldbeskyttelse, har vi i Danmark den højeste levestandard mellem de europæiske Atlantpagtlande, og dette viser med klarhed, at man kan have en høj levestandard med en lav toldbeskyttelse.

Det nordiske fællesmarked vil være et stort fremskridt, hvis det kan gennemføres på de laveste toldsatsers niveau. Hvis det nordiske fællesmarked skal sigte på en væsentlig storskandinavisk protektionisme, vil det ikke være noget for Danmark. Det nordiske samarbejde har kun berettigelse som led i en toldafrustningskampagne. Danmark skal ikke risikere et verdensmarked for at vinde et nordisk marked, som ikke engang det danske landbrug får

del i. Det er værdifuldt, at der indenfor Nordisk Råd er planer om, at småtolden skal falde væk, og at frilisterne skal udvides, men Danmark bør ikke opgive sin frihed til selv at frigøre sin handel, og Danmark bør ikke ødelægge sin mulighed for at kunne afvikle sine egne toldsats.

Vil der i fremtiden kræves enstemmighed mellem de nordiske lande til toldændringer? Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om han er i stand til at oplyse noget om dette problem. Efter mit skøn er det sådan, at enhver dansk toldnedsættelse, enhver dansk frigørelse af handelen, er et stykke nordisk samarbejde, og det vil være et væsentligt bidrag fra Danmarks side, hvis Danmark bare kunne nøjes med at afgive et tilsagn om altid at ville holde sine toldsats under Sveriges og Norges. Jeg vil gerne minde den høje regering om, at der findes byer, som hedder Malmø, Landskrona, Helsingborg og Flensborg, hvor danske forbrugere meget let kan rejse hen og forsyne sig med tekstilvarer. Der findes i den danske presse allerede store annoncer om at komme til Malmø og til andre lande for at købe tekstilvarer. Det er den danske tekstilindustri ikke interesseret i.

Den 15. januar i fjor udtalte den højtærede økonomi- og arbejdsminister Krag i OECC — jeg beder om den høje formands tilladelse til at citere:

„Den største meningsforskel mellem os og landene med høje toldmure går ud på, at medens de tror, at frihandel med landbrugsvarer ikke kan indføres, før de har skabt konkurrenceedygtige landbrug, hævder vi, at konkurrence og frihandel netop er midlerne til at forøge produktion og produktivitet.“

Dette kan da ikke blot gælde landbruget, det bør også anvendes på tekstilindustrien, og jeg håber, den højtærede minister er enig med mig deri. Selve socialdemokratiet var i Staunings tid afgjort af den anskuelse, som blev vedtaget i 1913, at man ville afskaffe skatter og love, som skaber varefordyrelse for befolkningen. Er man i færd med at forlade det synspunkt nu? Vil man gennemføre en varefordyrelse ved lov?

Ved indgangen til „Social-Demokraten“'s bygning i Nr. Færimagsgade står der på en lille tavle et vers, som jeg anmoder formanden om tilladelse til at citere:

[Viggo Starcke.]

„Du være den fattiges værner,
du være den riges ris;
da får du ej ordner og stjerner,
men bævende løbers pris.“

Var det ikke værd at overveje at flytte lidt om på ordene „de fattige“ og „de rige“, hvis dette lovforslag er udtryk for socialdemokratiets fremtidige politik?

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen harcellerede over, at jeg havde sagt og skrevet, at når tolden efter dette lovforslag forhøjes med 30 mill. kr., vil det for befolkningen betyde en fordyrelse af varerne på 100 mill. kr. De 30 mill. kr. er told. Ovenpå dem vil der blive lagt en udnyttelse af toldbeskyttelsen til industrien og aktionærerne. Derefter kommer handelen, som er nødt til at beregne sin avance, sin diskonto og sin risiko på begge disse ting. Det vil igen drive pristallet op, lønningerne op, skatterne op, de offentlige udgifter op, således at de offentlige udgifter sandsynligvis vil stige mere end de 30 mill. kr., som tolden vil give. Det var derfor rigtigt, som det blev nævnt her i dag, at det er forkert at kaste folk blå i øjnene. Nu er der det, at såvidt jeg er underrettet, er blå toldfrit; det er måske derfor, man omgås så large med det.

Det er ikke længe siden, det konservative folkeparti erklærede: ikke een øre i nye skatter til denne regering! Nu springer man til og hjælper den til 30 mill. kr. uden at være opmærksom på, at socialdemokratiet er lykkeligt ved at drive en kile ind imellem venstre og de konservative. Den højtærede finansminister lover oven i købet flere forslag om told i fremtiden. Jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Poul Møller: Skal de også gennemføres i samarbejde mellem konservatismen og socialdemokratiet? Det vil i høj grad interessere vælgerne. Hvordan vil venstre og de konservative i fremtiden kunne appellere til vælgerne om en såkaldt borgerlig regering, når de står med en ski på hver side af frihandelens høje træ?

Under behandlingen af vareforsyningsloven den 21. april 1950 udtalte det ærede medlem hr. Aksel Møller et par ord, som jeg gerne vil have lov at citere. Udtalelsen faldt i anledning af, at der i pressen havde stået noget om, at venstre og konservative

var meget uenige i toldpolitikken; deroverfor sagde det ærede medlem hr. Aksel Møller ligefrem, at pressen foregøglede, at venstre og de konservative så forskelligt på toldpolitikken, og så kom hans betydningsfulde erklæring (folketingstidende 1949—50, sp. 3659):

„Lad mig derfor sige, at vi er enige i, at vejen ud af den toldpolitiske misère for Danmark under en videre liberalisering ikke er en forhøjelse af Danmarks toldsats.“

I dag står vi ved deponeringsordningens afvikling, overfor en udvidelse af liberaliseringen, og i dag kommer det konservative parti under det ærede medlem hr. Aksel Møllers ledelse og forlanger det modsatte af det, han erklærede, dengang den venstre-konservative regering skulle dannes i 1950. Hvordan kan man i fremtiden have tiltro til konservative erklæringer på disse områder?

Venstres ordfører holdt i dag en tale, som jeg gerne vil have lov at komplimentere ham for. Det var en frihandelsvenlig tale og et stort fremskridt, målt i forhold til, hvad det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen tidligere har præsteret.

Til slut vil jeg gerne sige følgende: toldforhøjelser kan i visse tilfælde bevirke, at udenlandske producenter vil nedsætte priserne på deres varer — ja, det er muligt, at den højtærede finansminister regner med det, men jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister: Tror han selv alvorligt på, at der er væsentlige realiteter i dette, og at hans eget forslag derfor ikke vil give en prisforhøjelse for forbrugerne? I så fald er den højtærede finansminister meget mere naiv, end alle vi andre tror han er.

Endelig dette: to trediedele af det danske hjemmeforbrug dækkes af dansk tekstilproduktion. Den højtærede finansminister mener, at den danske tekstilindustri indbyrdes konkurrence formentlig vil bevirke, at der på mange områder, hvor forsyningen allerede nu hovedsagelig hidrører fra den danske produktion, ikke vil ske væsentlige prisforhøjelser. Tror den højtærede finansminister virkelig på dette? For i så fald kommer man til at tænke på de tyske communiqueer under krigen; når englænderne havde bombarderet tyske fabrikker, stod der altid i de tyske communiqueer,

[Viggo Starcke.]

at bombardementet gjorde ingen skade, således at mange ligefrem fik det indtryk, at de satte produktionen i gang. Det er ukendt i toldhistorien, i handelshistorien, at et forslag af denne karakter ikke giver prisforhøjelser og varefordyrelser for den jævne befolkning, og jeg synes, det ville være rigtigt at indrømme det.

Selve Industrirådets kontorchef, hr. Jørgen Jensen, skrev i 1952:

„Ved enhver kronenedskæring gør man importvarerne dyrere til støtte for den hjemlige produktion. Dette kan altså accepteres af politikerne, men told, der tilsigter akkurat det samme, vil man ikke tale om.“

Det vil altså sige, at man her fra den mest sagkyndige side har en udtalelse om, at told fordyrer varerne for forbrugerne til støtte for den hjemlige produktion.

Retsforbundet mener, at vi i Danmark skulle gå den stik modsatte vej. Vi er det eneste parti, som altid er gået imod varefordyrelse, altid er gået imod told og altid er gået imod restriktioner, og derfor håber vi meget, at der ikke kommer noget ud af dette slette lovforslag.

Weikop: De bemærkninger, jeg her vil gøre, gør jeg, om jeg så må sige, for egen regning — jeg taler ikke på mit partis vegne. Jeg har dog fundet anledning til at gøre disse bemærkninger, fordi jeg aldrig har været tilhænger af toldforhøjelser, men jeg har på den anden side fundet det rimeligt, at vore toldsætter på tekstilvarer blev ført à jour, således at forskydninger i prisniveauet kunne blive taget i betragtning. Noget andet er, at jeg, i modsætning til alle andre talere her i dag, finder det uheldigt at gå over til værditoldsætter, og det gør jeg af flere grunde, bl. a. fordi importpriserne på tekstilvarer i modsætning til priserne på andre store varer — kul, eller hvad det nu kan være — varierer meget betydeligt.

Den samme vare med mindre variationer, f. eks. på grund af moden, kan fremkomme til vidt forskellige priser, og tolden bliver derfor uensartet. Værdiansættelserne tror jeg også kan give anledning til ret store vanskeligheder. Udfra et beskyttelsesmæssigt hensyn overfor dansk industri kan værdi-

tolden føre til mindre heldige virkninger, som jeg dog ikke her skal komme ind på, men det foreliggende lovforslag skal nok vise det, når det kommer til nøjere eftersyn.

Når jeg trods disse indvendinger ikke tidligere har taget afstand fra det toldlovsforslag, som den forrige regering fremsatte, var det som sagt, fordi jeg ønskede at være med til at få toldsætterne ført à jour på en rimelig måde og bane vejen for fuldstændig fri import. Men der er som bekendt sket noget siden da. Vi har fået omsætningsafgiften på tekstilvarer, som blev gennemført med det formål fra regeringens og de radikales side og — må jeg også sige — fra det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens side at bremse forbruget af tekstilvarer, og det er — det er sagt nogle gange her i dag, og jeg er enig deri — den væsentlige årsag til tekstilbranchens vanskeligheder.

Nu kræver tekstilindustrien og fagforbundene ikke desto mindre told. Hvad man nu end kan mene om prisudviklingen, synes jeg dog, man må sige, at ved indførelse af told kan varerne i hvert fald ikke blive billigere — jeg skal iøvrigt slet ikke komme ind på de prisbetragtninger, der er gjort gældende. Toldforhøjelserne anslås til at andrage ca. 30 mill. kr., og omsætningsafgiften af tolden bliver vel — ja, hvad bliver den — 5—6 mill. kr., hvis toldforhøjelserne altså bliver 30 mill. kr. Med andre ord: det, man er sikker på, er efter min opfattelse en forhøjelse på 35—40 mill. kr.

Hvorvidt de udenlandske eksportører vil sætte priserne ned og dermed bære toldforhøjelserne — ærlig talt, jeg tror ikke, der er en eneste i denne sal, der ved noget som helst derom; men givet er det i hvert fald, at den øgede omsætningsafgift vil de udenlandske eksportører da aldrig nogensinde komme til at dække.

Tekstilbranchens vanskeligheder skal imødegås. Javel, men kan de imødegås både ved højere told og ved omsætningsafgift? Jeg er i og for sig enig med dem, der mener, at de bedre kan imødegås ved, at varerne gøres billigere. Når jeg nærer nogen tvivl om, at tolden vil kunne hjælpe tekstilindustrien, er det bl. a., fordi jeg kan pege på, at importørerne ikke har foretaget nogen kæmpeimport for at sikre sig lagre, inden de bebudede toldforhøjelser

[Weikop.]

tænkes gennemført. Regeringen — og vel alle andre — troede, der ville blive en ekstraordinær import. Det har ikke været tilfældet — tværtimod: i december måned 1955 blev der deponeret 8,9 mill. kr., svarende til en import på 27—30 mill. kr., medens der året forud, altså i 1954, var deponeret 15 mill. kr., svarende til en import på 45—50 mill. kr. Man har altså tilrettelagt en betydeligt mindre import i december 1955 end i 1954; det kan selvfølgelig hænge sammen med den dårlige afsætning også af importerede varer, men det er vist aldrig nogensinde før sket, at erhvervene ikke har sikret sig varer, når der var udsigt til en betydelig toldforhøjelse.

Der er altså noget, der tyder på, at deponeringsordningen — det kan også skyldes kreditforholdene — har været en større bremse på importen, end tolden vil blive. Jeg er enig i, at deponeringsordningen ikke kan bestå til evig tid, og at man måtte finde frem før eller senere til helt fri import. I det sidste år — det er blevet sagt flere gange — har tekstilimporten ikke været faretruende, og forbruget af danske varer har ikke været ringe. Efter tekstilfabrikantforeningens sidste beretning af 1955 — de sidste tal deri om forbruget er fra 1953 — har forbruget af danske tekstilvarer udgjort 52,4 pct. af det samlede forbrug, men forbruget af danske trikotagevarer har andraget ca. 93 pct. af det samlede forbrug. Man kan spørge, hvor meget af det danske forbrug der skal dækkes af dansk produktion. Efter min mening må svaret være: mest muligt, men helst uden beskyttelsesforanstaltninger. Beskyttelsesforanstaltninger er, som det allerede er sagt, et mangesidigt problem.

Fra tekstilindustrien og fagforbundene er alle sejl sat til for at få øget tolden. Man kan spørge, om dette på lidt længere sigt vil være i den samlede industris interesse.

I 1910 androg industrieksporten kun 9 pct. af landbrugseksporten. I 1954 var den

steget til 2 300 mill. kr., ca. 59 pct. af landbrugseksporten, og i 1955 vil industrieksporten antagelig andrage 2 600 mill. kr., næsten 65 pct. af landbrugseksporten. Det vil sige, at omtrent 20 pct. af den samlede industriproduktion eksporteres. Det kan føre til, at den danske industri set som helhed ligesom landbruget er interesseret i et lavt prisniveau herhjemme for bedre at kunne konkurrere på de udenlandske markeder.

Vi synes heller ikke om, at andre lande bestemmer, at deres varer skal fragtes på deres egne skibe.

Se, mange synspunkter kunne drages frem, men det skal jeg undlade. Det afgørende for mig er, at man undgår i øjeblikket eller kort tid fremover at løbe nogen risiko for yderligere at fordyre så nødvendige varer, som beklædningsvarer må siges at være — det synes jeg må være en opfattelse, som alle partier må dele — og det kan undgås, selvom toldforhøjelserne gennemføres, nemlig over omsætningsafgiften.

Da omsætningsafgiften med påhænet sparebeviser blev gennemført af det radikale venstre, socialdemokraterne og det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, gik det ikke med i beregningerne, at provenuet af omsætningsafgifterne skulle forøges på grund af højere told, og derfor må det også være en pligt for både socialdemokraterne og det radikale venstre — uanset de forskellige meninger, der kan være om toldforslaget — at der finder en regulering sted. En sådan regulering kan med lethed foretages og må foretages med henblik på den situation, der vil opstå, når omsætningsafgiften falder væk med udgangen af marts næste år. En afvikling og regulering er bydende nødvendig, for ellers vil der, et halvt år før omsætningsafgiften udløber, blive en tekstilkriser med afskedigelser og standsninger, som slet ikke kan sammenlignes med det, vi har i den nuværende situation.

Jeg vil sige det så stærkt: det er ufor-svarligt, hvis regeringen ikke træffer de

[Weikop.]

fornødne foranstaltninger, og jeg forstår ikke, at regeringen ikke samtidig med at fremsætte toldforslaget, der har til formål at hjælpe dansk tekstilindustri, har fremsat forslag til imødegåelse af den tekstilkrise, der kan forudses at komme i slutningen af dette år. Jeg er ikke bange for at sige, at det foreliggende forslag ikke bør gennemføres, medmindre der sker mindst tilsvarende nedsættelser af omsætningsafgiften og der gennemføres en afviklingsordning af omsætningsafgifterne, som kan hindre en tekstilkrise.

Nu kan man indvende, at det er så let at forlange en afviklingsordning. Men der kan laves en afviklingsordning. Hvis man ser på loven om disse omsætningsafgifter, lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger, § 13, står der, at afgiften for yderbeklædning af tekstilstof udgør 10 pct.

Hvis man nu laver en aftrappingsordning, således at man siger, at afgiften 1. oktober 1956 er 9 pct., 1. november 8 pct., 1. december 7 pct., 1. januar 1957 5 pct., 1. februar 4 pct. og 1. marts 3 pct., og man gør noget tilsvarende med afgiften af andre angivne varer, hvor afgiften er 15 pct., således at afgiften nedsættes den 1. oktober 1956 til 13½ pct., 1. november til 12 pct., 1. december til 10½ pct., 1. januar 1957 til 8 pct., 1. februar til 7 pct. og 1. marts til 5 pct. — hvis man gennemfører dette, imødegår man en tekstilkrise, og man får en udjævning af priserne, således at der ikke vil ske nogen forhøjelse af priserne.

Jeg kan godt sige — jeg taler for egen regning — at jeg ikke vil stemme for toldforslaget uden i det mindste at have sikkerhed for, at afgiften nedsættes — og nedsættes mindst lige så meget, som den forøgede told og den deraf følgende forøgede omsætningsafgift skønnes at indbringe, og at der træffes fornødne foranstaltninger til imødegåelse af de forhold, der vil opstå ved udløbet af loven om omsætningsafgifter. Og det skal gøres nu, for ellers vil det blive for sent.

Jeg håber, at alle partier — uanset deres stilling til toldforslaget — vil støtte mine bestræbelser i så henseende. Og så vil jeg gerne til slut sige, at nu har erhvervene et simpelt kray på at få at vide, hvad der skal ske både med told og afgifter.

Finansministeren (Kampmann): Ved fremsættelsen af lovforslaget udtalte jeg ønsket om, at forhandlingerne kunne foregå, uden at der blev sat for megen splid mellem parterne, og at man ville prøve at se sagen i et videre perspektiv. I hvilket omfang dette ønske er opfyldt i dag, er vanskeligt at afgøre. Men det er dog mit indtryk, at debatten giver et godt grundlag for forhandlingen i udvalget og for gennemførelsen af dette lovforslag. Der har jo været tilslutning til det fra socialdemokratiske side og fra konservativ side — dog, såvidt jeg kunne høre på det ærede medlem hr. Weikop, med afsvækkende tendens — medens man fra anden side, såvidt jeg kunne skønne, ikke var særlig villig til at gå ind i saglige forhandlinger; dette gælder dog vel næppe det radikale parti og venstre, som jeg forstod i hvert fald gerne ville være med til en saglig drøftelse af en revision, derimod ikke til ajourføring eller opretning, som det er kaldt.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen blev jo komplimenteret for sit indlæg af det ærede medlem hr. Viggo Starcke, og så behøver jeg ikke at gøre det. Det ærede medlem udtrykte håbet om, at jeg havde haft hjerte og forstand med, da jeg fremsatte dette lovforslag. Jeg var glad for denne forhåbning. Jeg vil nødig kvittere; jeg kan sige, at det ærede medlem har sit temperament med; om det er hjerte- eller forstandsbetonet, skal jeg ikke tage stilling til.

Jeg synes, det er lidt for stærkt sagt, at vi ved at fremsætte lovforslaget på dette tidspunkt udbasunerer, at nu vil vi gå ad toldvejen, og at det kunne skade meget i forholdet både indenfor GATT, indenfor de nordiske forhandlinger og overfor England. Det ærede medlem hr. Viggo Starcke sagde det samme. Det ærede medlem hr. Viggo Starcke var lidt hårdere i tonen. Der blev sagt, tror jeg, at det var en politisk brøler af statsministeren. Der blev talt om tåbelighed. Jeg tør nok sige, hvis vi endelig skal bruge den slags betegnelser her i tinget, at det var det ærede medlems udtalelser, der var tåbelige, for de var netop et oplæg til, at man fra engelsk side skulle benytte dette forslag, men såvidt jeg kender til sagen, tror jeg ikke, at man fra nogen side her eller i udlandet vil betragte det foreliggende forslag som en modforanstaltning

[Finansministeren.]

fra dansk side mod det engelske forslag om bacontold. Spørgsmålet er ikke rejst under de hidtidige baconforhandlinger, og det er mit og udenrigsministeriets indtryk, at man fra britisk side er helt klar over, at de to spørgsmål ikke med rette kan sammenkædes. Er der så nogen som helst grund til, at det ærede medlem hr. Harald Nielsen og det ærede medlem hr. Viggo Starcke står her i tinget og sammenkæder de to ting?

I England er man fuldt bekendt med, at lovforslaget om tekstiltolden har været under udarbejdelse gennem meget lang tid. Det har hverken i Danmark eller i udlandet været nogen hemmelighed, at vi overvejede at foretage en modernisering og ajourføring af de danske tekstiltoldsatser. Allerede under toldforhandlingerne i Annecy og Torquay i 1949 og i 1950—51 tog man således fra dansk side forbehold om tilladelse til at overgå til værditold for en række af de tekstiltoldsatser, der blev bundet af Danmark under disse forhandlinger, og de toldsatser, der indgår i forslaget, ligger, som jeg iøvrigt fremhævede ved fremsættelsen af lovforslaget, indenfor de forbehold, der er taget ved indgåelsen af toldaftalerne under GATT. Det blev dermed allerede under disse forhandlinger tilkendegivet, at man fra dansk side ville overveje at gennemføre en ajourføring af tekstiltoldsatserne. Den nu foreslåede ajourføring har Danmark således allerede forlængst, og jeg så må sige, betalt for derved, at man gav afkald på toldindrømmelser i andre lande, som en binding af de danske tekstiltoldsatser på et lavere niveau kunne have banet vej for. Det vil alene af den grund være uberettiget at hævde, at de pågældende toldforhøjelser skulle kunne komme Danmark til skade i toldforhandlinger med andre GATT-lande, og at de specielt skulle kunne skade de dansk-britiske baconforhandlinger. Det må iøvrigt i denne forbindelse erindres, at de danske tekstiltoldsatser også efter de forhøjelser, der er foreslået i det fremsatte lovforslag, set i forhold til andre landes toldsatser, må betegnes som overordentlig lave, således at Danmarks stilling som et lavtarifland, også forsåvidt angår toldniveauet for tekstilvarerne, ikke vil blive ændret ved de foreslåede forhøjelser.

Iøvrigt vil jeg hævde, at bacontold og

tekstiltold vanskeligt kan sidestilles alene af den grund, at bacontolden i England lægges ovenpå subsidier til svineproduktionen af en størrelsesorden på 1—1,5 milliarder danske kroner. Hertil kommer det formelle, at medens vi forlængst gennem forhandlinger i GATT, som jeg før nævnte, har erhvervet ret til på egen hånd at forhøje tekstiltolden, har England ifølge indgåede aftaler pligt til at forhandle med os, inden toldfriheden for bacon tilbagetrækkes. Endelig må jeg være af den opfattelse, at England i henhold til GATT-overenskomsten ikke har ret til at gennemføre en eventuel bacontold som en almindelig præferencetold til fordel for Commonwealthlandene.

Iøvrigt giver de faldne udtalelser mig anledning til følgende bemærkninger på dette tidspunkt — det gælder også det af det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard i denne forbindelse anførte.

Danmark har under de sidste 6—8 års drøftelser i GATT arbejdet på at få gennemført en nedsættelse af toldsatserne og en udjævning af medlemslandenes toldniveauer. Trods disse bestræbelser er der i dag stort set lige så stor forskel mellem medlemslandenes toldniveauer, som da man i 1947 påbegyndte toldforhandlingerne i GATT. Dette forhold må tildels tilskrives, at Danmark og de andre lavtariflande takket være deres lave toldsatser har haft en for svag forhandlingsposition overfor højtariflandene. Det må desværre erkendes — vi er stødt på det gang på gang — at Danmarks forhandlingsposition under disse forhandlinger har været særlig svag, idet det har været almindelig kendt i andre lande, at sandsynligheden for, at der i Danmark ville blive gennemført væsentlige toldforhøjelser, var ringe, hvorfor en binding af de danske toldsatser ikke blev tillagt synderlig værdi. Den kendsgerning, at der for tekstiltoldsatsernes vedkommende nu er udsigt til, at der kan skabes et flertal — det må jeg forstå af forhandlingerne i dag — for begrænsede toldforhøjelser — jeg skal om lidt komme til det; de er ikke så væsentlige, som man gør dem til — vil derfor efter min opfattelse kun medvirke til at styrke den danske forhandlingsposition i toldforhandlingerne med andre lande.

Jeg kan derfor ikke erkende, hvad særlig det ærede medlem hr. Harald Nielsen var

[Finansministeren.]

inde på, at tidspunktet skulle være så dårligt.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen var også inde på, at det netop på grund af forhandlingerne om en nordisk toldunion var uheldigt, at vi nu begyndte at forhøje toldsatserne. Det ærede medlem kan dog ikke være ubekendt med, at man både i Sverige og Norge indenfor de to sidste år har foretaget forhøjelse af satserne. Er det det ærede medlems tankegang, at vi fra dansk side skulle påtage os den forpligtelse, at vi ikke vil røre satserne, at vi med henblik på toldforhandlinger indenfor det nordiske samarbejde, hvorom vi ikke i dag ved, hvornår de kan være tilendebragt, slet ikke skulle røre ved toldlovgivningen?

Noget andet er, at når vi gør dette, bør vi naturligvis se hen til, at vi skal arbejde for et nordisk samarbejde, og som jeg allerede gjorde opmærksom på ved fremsættelsen af lovforslaget, har vi netop set hen til satserne i de to andre lande, og hvis vi ser på hele niveauet — bortset fra et par enkelte, ikke væsentlige punkter — er vi ikke gået op til de satser, der gælder i Norge og Sverige. Jeg må derfor holde på, at gennemførelsen af dette toldlovsforslag ikke kan få de frygtelige konsekvenser for det internationale samarbejde, som det er fremhævet, særlig af de ærede medlemmer hr. Harald Nielsen og hr. Viggo Starcke.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen benyttede lejligheden til at fremsætte en bemærkning om toldappeludvalget og mente at kunne begrunde denne bemærkning med, at gik man over til værditold fra vægttold, kunne flere sager komme for toldappeludvalget, og så ville det ærede medlem gerne have toldappeludvalgets stilling klaret. Det ærede medlem var utilfreds med, at jeg i en sag ikke havde fulgt toldappeludvalget. Jeg går ud fra, at det ærede medlem er enig med mig i, at jeg ikke er forpligtet hertil. Det ærede medlem spørger, om toldappeludvalget skal have en anden stilling indenfor toldlovgivningen, og om jeg vil medvirke hertil. Jeg kan kun sige, at jeg vil medvirke til en drøftelse heraf.

Iøvrigt ville det ærede medlem være med til en ændring fra vægt- til værditold og også til en teknisk ajourføring, og det takker jeg det ærede medlem for, men fra partiet

venstres side kunne man ikke gå med til en delvis revision; man ønskede en samlet revision. Det er jo ganske ejendommeligt; på skattereformområdet kommer vi og beder om en samlet revision, men dertil svarer man: nej, vi ønsker en delvis revision. Her kommer vi med en delvis revision, og så siger man, at nu bør vi have en samlet revision. Mon det ikke er for tilfældet, at man benytter disse argumenter?

Det ærede medlem anførte, at venstre gerne ville være med til en antidumpinglovgivning, og jeg takker for tilsagnet herom. Jeg ved ikke, om det konservative folkeparti vil være med til det, men når dette forslag er gennemført, kan vi drøfte spørgsmålet, så har vi mulighed for at tale om det. Jeg kan være enig med det ærede medlem i, at der kan være tilfælde, hvor en toldajourføring, som der her er tale om, ikke kan hjælpe overfor egentlig dumping. Noget andet er, at det er meget vanskeligt at skønne over, hvornår der foreligger dumping, derfor er det måske knap så let, som det ærede medlem tror, at udforme en sådan lovgivning.

Det ærede medlem var inde på en betragtning over sammenhængen mellem dette toldlovsforslag eller toldlovsforslag i det hele taget og beskæftigelsen i samfundet. Det ærede medlem anførte, at en forhøjelse af toldsatserne måske nok kunne medføre bedre beskæftigelse indenfor tekstilindustrien, men den kunne ikke øge den samlede beskæftigelse. Det kan godt være, at det ærede medlem har ret heri, men det kan måske også have sin værdi at fastholde beskæftigelsen indenfor et område, hvor der er investeret meget i moderne maskiner, således som det også blev anført af en af de ærede ordførere.

Det er måske ikke så heldigt at tage en tekstilarbejder, der gennem mange år har stået ved en maskine og kender denne maskine, og flytte ham over til anden beskæftigelse, som han måske egner sig knap så godt til. Derfor kan det at fastholde beskæftigelsen, hvor der er foretaget en væsentlig investering, godt fremdrages som et argument for den ajourføring af toldsatserne, som der her er tale om.

Mange har, sidst det ærede medlem hr. Weikop, været inde på, at vanskeligheden for tekstilindustrien lå i, at vi nu havde omsætningsafgift. De ærede medlemmer,

[Finansministeren.]

som fremhæver dette, glemmer, at omsætningsafgiften blev gennemført den 1. april i fjor, og de vanskeligheder for tekstilindustrien, som vi søger at imødegå, er ikke først opstået efter denne dato. I denne forbindelse har der været fremført en del om udviklingen af import og eksport i det sidste år. Hvis vi skal have en saglig drøftelse af dette spørgsmål, må vi ikke blande spørgsmålet om omsætningsafgiften ind i det, men holde os til tiden, før den blev gennemført. Man må da spørge: Hvorledes er det gået med den andel af forbruget herhjemme, som dækkes af dansk produktion? Prøver man at undersøge forskydningerne heri, f. eks. fra 1950, hvor man havde dækket det værste ekstrabehov, og sammenligner med 1954, altså et år før der er tale om omsætningsafgiften, ser man f. eks., at for uldne metervarer er dækningsprocenten faldet fra 57 til 52, for bomuld fra 52 til 43 og for silke og cellulid fra 46 til 34. Der kan foretages mange andre opstillinger, og jeg kan give dem i udvalget, men de tyder allesammen på, at det ikke — og det har flere ærede ordførere også været inde på — specielt er omsætningsafgiften, der har bragt tekstilindustrien vanskeligheder.

Det ærede medlem hr. Poul Møller understregede, at der ikke er tale om fuld opretning, og det er rigtigt, men på den anden side er der kun tilsigtet en ajourføring.

Det ærede medlem var inde på den samme tankegang som det ærede medlem hr. Weikop: at de penge, som kom ind ved gennemførelsen af disse forslag, måtte anvendes til nedsættelse af omsætningsafgiften. Det er allerede fremhævet under debatten, at omsætningsafgiften i øjeblikket giver ca. 250 mill. kr., medens der her er tale om et provenu på 30 mill. kr. Skulle man foretage en proportional nedsættelse af satserne — jeg ved, at der også kan tænkes andre ideer — ville det sige, at de to satser på henholdsvis 10 og 15 pct. kunne nedsættes til knap 9 og ca. 13 pct. Mener det ærede medlem hr. Weikop virkelig, at en sådan nedsættelse af omsætningsafgiften ville få så voldsomme prismæssige virkninger, som det ærede medlem talte om? Jeg tvivler lidt på det. Jeg forstod på det ærede medlem hr. Poul Møller, at man fra konservativ side ikke

kædede disse to ting sammen på samme måde som det ærede medlem hr. Weikop.

Iøvrigt synes jeg, at det ærede medlem hr. Weikop snart bliver, om jeg så må sige, lidt for grådig. Vi har fornylig haft en debat om omsætningsafgiften, vi har nedsat et udvalg, som skal drøfte en række af dens problemer, og så kommer det ærede medlem hr. Weikop her under behandlingen af toldlovsforslaget — jeg finder det ikke urimeligt, at man nævner det her — og vil have, at vi igen skal tage den sag op til drøftelse. Skulle vi nu ikke lade det nedsatte udvalg arbejde med den og ikke kæde de ting så hårdt sammen, som det ærede medlem ønsker?

Jeg vil gerne takke det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard for, synes jeg, sagligt indlæg i debatten. (*Munterhed*). Ja, det begyndte efter min mening ganske vist ikke helt sagligt. Der blev talt om, at forslaget ville betyde en fordobling eller en tredobling af tekstiltolden. Jeg går ud fra, at det ærede medlem tænker på enkelte satser, for tager vi den samlede told, øges den gennem forslaget fra 50 til ca. 80 mill. kr. Det er altså knap en fordobling.

Så mente det ærede medlem, at virkningen for forbrugerne kunne blive 60—70 mill. kr. Det ærede medlem har før været inde på et tal på omkring 90 mill. kr. Han er altså nu kommet lidt længere ned. Jeg hørte, at det ærede medlem hr. Weikop nævnte tallene 35—40 mill. kr.; så ligger det vel et sted derimellem.

Det ærede medlem hr. Viggo Starcke begyndte med at sige, at deponeringsordningen vel nok betød en beskyttelse på 7—8 pct. Jeg ved ikke, om det var noget, det ærede medlem troede, men det ærede medlem fik det anbragt. Jeg ved heller ikke, om så mange af de ting, jeg har nævnt i min fremsættelsestale, er vilkårligt anbragt; det er vel ikke så helt vilkårligt. Men hvis det ærede medlem nu mener, at deponeringsordningen betyder en beskyttelse på 7—8 pct., og den falder væk, ja, så må den told, der sættes i stedet, da ikke kunne medføre en prisforhøjelse. Den betyder gennemsnitligt ikke så stor beskyttelse. Det ærede medlem må prøve at tage stilling til dette problem.

[Finansministeren.]

Det ærede medlem spurgte, hvorfor toldkommissionen ikke har fået lov til at udtale sig om sagen. Hertil kan jeg blot svare, at et tilsvarende forslag — om ikke helt tilsvarende, så praktisk taget tilsvarende — blev sendt til toldkommissionen den 7. december 1954, og jeg fik svar fra toldkommissionen den 13. maj 1955. Hvis det ærede medlem så vil sige, at denne betænkning ikke er offentliggjort, kan jeg svare, at det ærede medlems parti har to repræsentanter i toldkommissionen, så det var egentlig mere nærliggende at spørge disse to repræsentanter om, hvad der forhandles i toldkommissionen, end mig, som ikke har deltaget i forhandlingerne.

Jeg skal iøvrigt ikke forlænge diskussionen. Forslaget kan naturligvis som alle andre forslag, der fremsættes, forhandles, og jeg kan kun udtale håbet om, at man også når et resultat, og at dette resultat ikke må vente altfor mange måneder, for jeg er enig med det ærede medlem hr. Weikop i, at tekstilindustrien har krav på snart at få denne sag afgjort.

Lars P. Jensen: Jeg skal på dette sene tidspunkt kun gøre et par bemærkninger til enkelte af de ærede ordførere. Forøvrigt er der vel også i dagens løb sagt fra forskellig side, hvad der kan siges for og imod dette toldlovsforslag.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen gjorde nogle bemærkninger om det dårligt valgte tidspunkt. Nu har den højtærede finansminister svaret på dette; men jeg har noteret på min blok, at da venstre i 1952 fremsatte sit toldlovsforslag, var der jo internationale toldforhandlinger løbende, ligesom der er det nu.

Så fik jeg det indtryk, da jeg sad på min plads og hørte det ærede medlem, at han ville dele tinget i to blokke, toldtilhængerne og dem, der ikke er tilhængere af told, eller frihandelsfolkene. I den sidste blok placerede han sig selv og sit parti. Nu er det mærkeligt, at venstre vil placere sig i denne blok, for hvis man tager historien frem og kikker lidt i den, viser det sig, at venstre har stemt for alle de toldlove, vi har haft her i landet helt fra 1908 op til 1924. Så stemte de ganske vist mod toldændringerne i 1930—31, men de stemte for

den ret væsentlige forhøjelse for bomulds- og uldvarer i 1940. Jeg vil i denne forbindelse minde om, hvad det ærede medlem sagde: at det, han i dag havde udtrykt her fra tingets talerstol, var venstres syn på told. Jeg mener, at man indenfor venstre har haft et andet syn til andre tider. Den rene venstre regering, vi havde i 1947, fremsatte et toldlovsforslag, hvori man fordoblede vægttoldsatserne, disse vægttoldsatser, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen i sin fremsættelsestale i 1952 kaldte mere udemokratiske end værditoldsatser. Jeg gør også opmærksom på, at venstre i 1952, dengang man havde regeringsmagten sammen med de konservative, fremsatte et toldlovsforslag, som gik langt videre indenfor varegrupperne end det af den nuværende regering fremsatte lovforslag, og som skulle give 52 mill. kr., og på det daværende tidspunkt var der ikke engang tale om, at man ville ophæve deponeringsordningen, hvis lovforslaget blev gennemført.

Det ærede medlem sluttede med at hæve stemmen og sige, at befolkningen under denne regering var tynget nok af afgifter og skatter. Det vil da være interessant at se på, hvor meget f. eks. detailpristallet steg fra oktober 1950 til oktober 1953 — den periode, hvori det ærede medlems parti havde regeringsmagten — og hvor meget det er steget i perioden oktober 1953—oktober 1955 under den nuværende regering: under den tidligere regering steg pristallet fra 333 til 375 eller med 13 pct., og i de 2 sidste år er det steget fra 375 til 405, som er det sidste registrerede pristal, d. v. s. med 9 pct. Når det ærede medlem talte om, at skatterne er steget, vil jeg gøre opmærksom på, at i den periode, hvor venstre havde regeringsmagten, steg de direkte skatter med 35 pct., og under den nuværende regering er de faldet med 2 pct. Jeg synes, at det ærede medlem skulle gå lidt stille med dørene.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at de 30 mill. kr. ville komme i statskassen. Jeg har egentlig ikke i dag fået bekræftet eller bestridt den — jeg vil ikke sige påstand, men det argument, jeg har fremført: vel får finansministeren de 30 mill. kr. i kassen, men de 30 mill. kr. er jo ikke penge, som befolk-

[Lars P. Jensen.]

ningen nu skal til at betale, idet befolkningen i forvejen betaler deponeringsordningens rentebeløb, som vel udgør halvdelen af pengene. Jeg går ud fra, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard er enig med mig.

Det ærede medlem sagde endvidere, at det ville have været rigtigt, om jeg havde berigtiget de priser, der har været fremført i „Politiken“. Jeg har selvfølgelig analyseret dem, og jeg mener også, det er lidt svært at få øje på rigtigheden i, at en vare til 250 kr. og en vare til 400 kr. kan stige med det samme beløb i told. Men selvom disse oplysninger i „Politiken“ nu passer, så er det, fastslog jeg, at vildelede befolkningen at komme med sådanne oplysninger, idet man får det indtryk, at ifølge hele lovforslagets teknik vil der ske en forhøjelse af prisen på alle varer efter de linier, „Politiken“s forside angiver. Som modsvar til „Politiken“s artikel og for at give et mere sanddru billede nævnte jeg, at for visse varer betød forslaget et prisfald, for nogle varer en mindre stigning og for andre en stærkere stigning.

Det ærede medlem sagde endvidere: det er rigtigt, at når lovforslaget gennemføres, går varerne på friliste, men til gengæld får vi så told igen. Det er, som om man vil fremstille situationen sådan, at hvis dette lovforslag gennemføres, går vi fra toldfrihed til told. Vi har i øjeblikket told på tekstilvarer. Vi har en gennemsnitlig told på importerede tekstil- og konfektionsvarer på 5 pct.; dertil skal vi lægge deponeringsrenterne. Lovforslaget vil i gennemsnit give 9 pct. i told for tekstil og konfektion tilsammen. Det er klart, at de 9 pct. indeholder både forhøjelser og nedsættelser, men i øjeblikket har vi altså en told, og vi har deponeringsrenterne. Skal vi beregne den merudgift, der vil blive, hvis lovforslaget gennemføres, kan den kun andrage differencen mellem disse beløb og toldlovsforslaget.

18.

Stats- og udenrigsministeren (H. C. Hansen): Det ærede medlem hr. Viggo Starcke har rettet et par spørgsmål direkte til mig, og da jeg kan forvente, at det ærede medlem, hvis jeg ikke svarer på dem i denne omgang,

vil spørge en gang til, kan jeg lige så godt svare nu.

Dette lovforslag er jo ikke finansministerens private foretagende, det er regeringens forslag, og jeg kan ikke se, at der i den debat, der er ført, er fremført betragtninger, som regeringen ikke har været fuldkommen klar over på forhånd. Jeg må derfor sige til det ærede medlem hr. Viggo Starcke, at jeg ikke ser nogen anledning til, at regeringen skulle trække dette lovforslag tilbage.

Harald Nielsen: Den højtærede finansminister mente, jeg skulle have sagt, at han havde hjerte og forstand med, da han fremsatte dette lovforslag. Det har jeg aldeles ikke udtalt mig om; det var noget helt andet, jeg udtalte mig om, da jeg talte om hjerte og forstand. Det var med henblik på det nordiske samarbejde og skabelsen af et fælles nordisk marked, jeg sagde, at hvis den højtærede finansminister havde hjerte og forstand med i den sag, ville han ikke være kommet med dette toldforslag på nuværende tidspunkt. Jeg ved naturligvis udmærket godt, at man i Sverige og Norge har gennemført toldforhøjelser, men jeg kan jo ikke øve nogen indflydelse i Sverige og Norge, jeg kan kun tale på dette sted og forsøge at hindre, at vi igennem yderligere toldforhøjelser er med til at presse det gennemsnitsniveau op, som vi skal have, når vi engang skaber det fælles nordiske marked. Det er her, faren er: man kan komme så højt op, at frihandelsvenlige mennesker her i landet siger, at nu er betalingen for det fælles nordiske marked blevet for høj. Vi skal ikke bidrage til, at en sådan agitation kan føres, og det gør man, når man, inden dette marked er skabt, går til toldforhøjelser.

Den højtærede finansminister siger, at man ikke ved de baconforhandlinger, der har fundet sted, har drøftet tekstiltold. Nej, det er da klart. Hvorfor skulle man gøre det? Når man forhandler om bacon, forhandler man ikke om tekstiltold. Men det er ikke det, det drejer sig om. Er den højtærede finansminister da ikke klar over, at der i den engelske offentlighed finder en diskussion sted om bacontold og alt, hvad dertil knytter sig? Og er den højtærede

[Harald Nielsen]

finansminister ikke så meget politiker, at han ved, at man giver de folk, der er bacon-toldtilhængere, et vældigt våben i hånden, når de i agitationen kan sige: I kan se, at i Danmark forhøjer de tolden på tekstilvarer! Det er i den henseende, lovforslaget virker skadeligt; folk, der kunne være tilbøjelige til at slutte sig til dem, der er imod bacontolden, kan sige, at når danskerne opfører sig sådan, er der måske ikke så meget at sige til bacontolden. Men det er klart, at når man forhandler om bacon, forhandler man om bacon og ikke om noget andet.

Vedrørende toldappeludvalget sagde den højtærede finansminister, at han ville være med til at overveje en ændring i dets placering, og det er jo altid et lille fremskridt. Men de folk, der går til toldappeludvalget, gør det — det har jeg oplevet — i den tro, at dette udvalg har samme stilling som landsskatteretten, som man kan klage til, hvis man føler sig uretfærdigt behandlet med hensyn til de direkte skatter. De tror altså, at toldappeludvalget har en lignende stilling som landsskatteretten, og at det, som toldappeludvalgets flertal har besluttet, skal administrationen tage til følge. Disse mennesker bliver meget fortørnede, når de opdager, at det ikke er tilfældet, for finansministeren har ret: han kan gøre, hvad han vil, uanset hvad vi siger i toldappeludvalget, og det finder jeg er en utilfredsstillende tilstand. Jeg synes, at toldappeludvalget må have en lignende stilling som landsskatteretten, således at dets kendelser bliver afgørende for administrationen.

Den højtærede finansminister sagde, at det måske nok var rigtigt, at man ikke øgede den samlede beskæftigelse ved at gennemføre toldforhøjelser, og så kom han med nogle af disse teoretiske betragtninger om, at det kunne jo dog være, at man ved hjælp af toldforhøjelserne bevarede en mand, der havde en stor og langvarig uddannelse, i beskæftigelse, så han ikke blev arbejdsløs og dermed ikke kunne udnytte sin udmærkede uddannelse. Men den højtærede finansminister ved jo ikke, om man ikke gør en anden mand i en anden virksomhed arbejdsløs, når man gennemfører toldbeskyttelse. Jeg er overbevist om, at toldforhøjelser vil virke på den måde, at

der bliver forøget beskæftigelse visse steder og en tilsvarende formindsket beskæftigelse andre steder i import- og eksportvirksomhederne. Måske er der så der en mand med en stor uddannelse, som bliver arbejdsløs, og derfor synes jeg ikke, ministerens argument er særlig godt.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, som talte om, hvad der tidligere var foregået på disse områder. Jeg har naturligvis ikke det mindste imod, at vi tager en strid op om, hvad der skete dengang under de forudsætninger, der da var tilstede. Jeg kunne på tilsvarende måde sige til den højtærede statsminister, som sidder dernede: Hvor var socialdemokraterne henne i 1952 ... (*Stats- og udenrigsministeren* [H. C. Hansen]: Vi reddede det ærede medlem!) ... da der også var toldforslag fremme? Da var de ikke tilstede. Jeg har ikke noget imod, at vi graver os ned i den politiske køkkenmødding og slås med affaldet derfra; vi vil klare os brillant.

Det ærede medlem hr. Lars P. Jensen talte også om detailpristallets bevægelser. Ja, hvis vi skal tilbage til hine tider, så skal vi jo diskutere, hvordan tilstanden var, da den daværende regering trådte til. Mon det ærede medlem ikke skulle konferere lidt med sin valgbog? Hvordan var tilstanden, da den venstre-konservative regering havde siddet et stykke tid? Da blev pristallet stabilt o. s. v. Nej, jeg tror ikke, det ærede medlem står sig ved at komme til at drøfte begivenhederne i hine tider, f. eks. hvordan stillingen var, da socialdemokraterne forlod det hele, og hvorfor de gjorde det, om det var smørret, der gav anledning til det, eller det var andre hovedpiner, de havde. Lad os lade det hvile og se på den øjeblikkelige situation; og i den situation, vi står i, under de forhold, der nu hersker, skal man, som jeg allerede sagde i første omgang, ikke forvente vor støtte til dette lovforslags gennemførelse.

Poul Møller: Lovforslaget har nu fået en grundig behandling fra forskellige ordføreres side; men jeg synes egentlig ikke, at der er fremkommet noget virkeligt argument for det synspunkt, at vægttoldsatserne, således som de een gang er fastsat i lovgivningen, skulle være sakrosankte.

[Poul Møller.]

Jeg begriber ikke, at man kan mene, at når man een gang har fastsat disse vægt-toldsatser, så er det — lige meget hvordan priserne udvikler sig — toldforhøjelsespolitik, hvis man prøver at ajourføre dem, og det selv efter den inflation, som vi har haft i de sidste 15—20 år. Jeg begriber ikke, at man ikke kan forstå, at det ikke drejer sig om toldfanatisme eller protektionisme, når vi siger, at det, der efterhånden er blevet undergravet, blevet til krummer, må rettes op, så den industri, der nu skal virke under frie forhold, medens den dengang virkede under beskyttede forhold, dog i alt fald får den dækning, den toldbeskyttelse, som folketinget selv i sin tid gav den, da den gik ind under de bundne forhold.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard gjorde en bemærkning, som jeg synes kunne tyde på, at det ærede medlem mente, at der fortsat i de kommende år skal finde deponering sted; men det er ikke rigtigt. Jeg og mit parti har i hvert fald forstået, at deponeringskravet — og det ønsker mit parti også skal være tilfældet — falder bort for al ny import, fra det øjeblik dette lovforslag er gennemført, d. v. s. at deponeringsudgifter ikke belaster nogen af de varer, der kommer ind, efter at lovforslaget er gennemført, og som bliver fortoldet i henhold til lovforslagets regler.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard gjorde en bemærkning til det konservative folkeparti om den aktive handelspolitik. Denne politik er blevet fremhævet nogle gange fra konservativ side, men det ærede medlem har ikke altid været enig med os på det punkt. Det ville egentlig være skønt, om det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard og vi kunne blive enige om at føre aktiv handelspolitik; men aktiv handelspolitik forudsætter een ting: at man har noget at handle med, og det er egentlig ulykken i den situation, vi står i, at vi faktisk ikke med de toldpositioner, vi har, har noget at handle med. Derfor er der

heller ikke blevet taget den mindste smule hensyn til de danske toldønsker under de internationale toldforhandlinger; hverken i Genève eller Ancecy eller Torquay har man taget mindste hensyn til danske ønsker, fordi vi ikke har noget at handle med; vi opnåede derfor ikke noget ved forhandlingsbordet.

Det ærede medlems sidste bemærkninger opfattede jeg på den måde, at han sagde, at man kunne ikke på een gang påstå, at udlandet skulle bære tolden, og at indførslen ville blive hindret. Jeg kan ikke se nogen logisk uoverensstemmelse mellem de to ting. Hvis de udenlandske eksportører må bære tolden — således som vi må det på en række områder, hvor vi eksporterer — bliver gevinsten ved at eksportere til det danske marked mindre, for så må man sælge til det danske marked til en lavere pris, end man gør i dag. Derfor er det højst sandsynligt, at i det øjeblik toldforhøjelser gennemføres, så udenlandske eksportører for visse varers vedkommende må bære tolden, bliver deres interesse i at få varerne frem på det danske marked så meget mindre, at den hjemlige industri kan få en større del af det hjemlige forbrug.

Det ærede medlem gjorde en bemærkning om, hvor godt vi havde klaret os på det amerikanske marked, hvordan tekstilindustrien havde forøget sin eksport dertil. Nu var det ret små tal, der blev nævnt, beskedne tal, men jeg tror, at dette ikke skyldes det lave danske toldniveau; når det er så beskedne tal, skyldes det måske det høje amerikanske toldniveau, og når eksporten er steget, skyldes det måske den dollarpræmieringsordning, som er indført, og som netop er en form for subsidiepolitik, for aktiv handelspolitik; man hjælper jo eksportørerne ved den dollarpræmiering, som har gjort det muligt for os at spadsere over de amerikanske toldmure.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard talte om, at vi ved dette lovforslag forsøger at indkapsle 4 millioner mennesker toldpolitisk, og at det var meget farligt for de

[Poul Møller.]

nordiske forhandlinger. Jeg kan ikke anerkende denne betragtning; jeg kan ikke anerkende, at der her er tale om en indkapsling af det danske folk toldpolitisk. Vi ved, at vi har nogle af de laveste toldsats i verden, og hvad angår en sammenligning med de andre nordiske lande, så kommer vi til, hvis forslaget gennemføres, at have toldsats, der ligger både under Norges og Sveriges. Jeg ved ikke af, at det noget sted er anført, at de fremtidige toldsats skal være et gennemsnit af de toldsats, der gjaldt for to eller tre år siden; man forhandler sig tilrette position for position; det er ikke en matematisk udregning, der lægges til grund. Vi foregriber ikke ved det, der her foreslås, noget som helst i retning af, hvordan det nordiske toldniveau skal være; så længe vi ikke går over Norges og Sveriges toldsats, foregriber vi ingenting, og vi ligger, som det er oplyst, i bunden, vi ligger under Norge og Sverige i det, vi her foretager os.

Det ærede medlem hr. Viggo Starcke spurgte, hvordan det konservative folkeparti vil stille sig til fremtidige toldforhøjelser. Dette fremgik af min indlednings-tale i dag, hvor jeg klart og tydeligt sagde, at det kun er de for den danske tekstil-industri præsserende problemer, der har gjort det tilrådeligt at tage dette problem ud til en isoleret løsning. Resten af de danske toldpolitiske reformer må vente, indtil de nordiske toldforhandlinger er klarere og vi kan se, hvilket niveau vi skal ind på.

Det ærede medlem hr. Viggo Starcke gjorde en bemærkning om en udtalelse, som vor folketingsgruppes formand fremsatte i 1950. Læser man udtalelsen fra 1950 igennem, vil man se, at det toldpolitiske mål, der dengang blev opstillet fra det konservative folkepartis side, var, at vi ville arbejde for en udjævning af de internationale toldsats på lavest muligt niveau. Det var udgangspunktet ved indledningen til GATT-forhandlingerne, men det viste sig meget hurtigt, hvor lidt den danske regering og det danske folketing fik ud af den målsætning: vi kunne ikke mase igennem de andres fuldstændig stædige indstilling overfor os med hensyn til en udjævning af toldsatsene. En udjævning af toldsats-

serne må imidlertid stadig ses som konservativ politiksmål, men forudsætningen er, at vi bliver hørt; hvis vi ikke bliver det, hvis man ikke vil rette sig efter os, ja, så må vi før eller siden til at føre en politik, der i nogen grad svarer til den, andre lande fører. At det er vort mål, kan man også se deraf, at det ærede medlem hr. Aksel Møller — som det ærede medlem hr. Viggo Starcke omtalte i denne forbindelse — i 1952 var med til at fremsætte et forslag om en ajourføring af visse toldsats.

Til sidst skal jeg blot sige til den højtærede finansminister, at det er muligt, den højtærede minister kan minimere betydningen af en nedsættelse af den omsætningsafgift, der blev indført sidste forår, men jeg vil gerne sige så klart, som jeg kan, at det konservative folkeparti har den opfattelse, at folketinget kan og bør ikke gennemføre toldforhøjelser, uden at man gør alt, hvad man kan, for samtidig at få nedsat denne omsætningsafgift. Vi har ingen lod eller del i denne afgift, men vi vil gøre, hvad vi kan for i dette ting at samle flest muligt om, at når der nu sker en toldforhøjelse, så skal disse penge bruges til at nedsætte omsætningsafgiften. Lad det så være med små eller større procenter, det skal blot være således, at tolden ikke kommer til at betyde en ekstraordinær fordyrelse af varen ovenpå den omsætningsafgift, som regeringen, socialdemokratiet, det radikale venstre og det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gennemførte i fjor. I den forbindelse synes jeg egentlig det ærede medlem hr. Weikops tanke er interessant, og at den bør indgå i udvalgets forhandlinger, fordi den sikrer det, som vi er bange for ellers ikke bliver sikret: en afvikling af disse omsætningsafgifter.

Bertel Dahlgaard: Det ærede medlem hr. Weikop fremkom med et par bemærkninger angående problemet vægttold og værditold, som faktisk fortjener, at der bliver vekslet et par ord derom.

Vi er sikkert enige om, at spørgsmålet vægttold eller værditold ikke vedrører selve det hovedproblem, der er tale om her, nemlig toldbeskyttelse. Det ærede medlem fremførte selvfølgelig sine betragtninger ud fra tanken om de vanskeligheder, som overgang til værditold rent teknisk kan medføre

[Bertel Dahlgaard.]

for erhvervene. Jeg vil om dette problem gerne sige, at vi ved jo alle, hvordan man fra gammel tid fra demokratisk side her i landet altid var imod væggtold og for værditold, fordi, som man sagde, væggtolden vender den tunge ende nedad. Hele dette spørgsmål om væggtold og værditold er nu trådt ind i en anden fase, som gør, at jeg tror, det er ufrugtbart at blive ved at tale om det, som om der kan være spørgsmål om, hvorvidt man skal vælge det ene eller det andet.

Forholdet er jo det, at dersom vi her i Norden går ind i et fælles nordisk marked, er det på forhånd givet, at hovedparten af toldlovgivningen vil blive fastlagt på grundlag af værditoldsatser — Sverige har allerede sit toldforslag færdigt, opbygget på værditold. Hele dette problem om det fælles nordiske markeds basering væsentligt på værditold står selvfølgelig igen i forbindelse med den internationale Bruxelles-nomenklatur, som er udarbejdet, for at man i det hele taget toldteknisk skal komme over på et fælles grundlag for alle landene. Det er i virkeligheden en sag, som er afgjort på forhånd, og som allerede vil være afgjort under hensyn til de internationale bestræbelser.

Jeg erkender, at denne overgang til værditold vil medføre visse vanskeligheder for de pågældende erhverv, men det er vanskeligheder, som må overvindes — der er ingen vej udenom. Jeg vil imidlertid overordentlig gerne medvirke til gennem de bestemmelser, der måtte blive truffet i den kommende lovgivning, at gøre disse vanskeligheder så små som muligt.

Må jeg dernæst sige til det ærede medlem hr. Weikop, at han leverede jo omtrent alle de argumenter imod den øgede toldbeskyttelse, som man egentlig kan ønske sig, men efter at det ærede medlem havde gjort det, fremsatte han en betragtning, som faktisk skulle bane vejen for toldforslaget — han ville, som han sagde, gå med, hvis man gik til en nedsættelse af omsætningsafgifterne. Men synes det ærede medlem nu alligevel ikke, at det er at løbe lidt for meget an på venlighed fra min side, når det ærede medlem kommer til mig med det tilbud, at hvis omsætningsafgifterne ikke nedsættes, så vil han ikke stemme for toldlovsforslaget, men

dersom de nedsættes, så vil han stemme derfor! Med andre ord, jeg skulle ved at tiltræde omsætningsafgifternes nedsættelse bidrage til, at toldlovsforslaget blev vedtaget. Næh, jeg er nok sådan . . . men alligevel ikke sådan! Jeg vil gerne sige til det ærede medlem — jeg kunne forsåvidt måske bedre sige det til det ærede medlem hr. Poul Møller — at hele denne tale om at anvende de 30 mill. kr. til nedsættelse af omsætningsafgifterne er jo kun noget pindehuggeri. Det er rigtigt, som den højtærede finansminister sagde, at hvis man skulle gå dertil, kunne det måske betyde en nedsættelse af omsætningsafgifterne fra 15 til 13½ pct. Er det dog noget at give sig til at lave pindehuggeri for? Der er jo ingen indenfor erhvervslivet, indenfor handelen, der har den ringeste interesse for noget sådant.

Jeg vil dernæst rette et par ord til den højtærede finansminister med henblik på de udtalelser, ministeren fremsatte vedrørende vore handelspolitiske forhold og dette lovforslags relation hertil. Den højtærede minister fremkom med den udtalelse, at når vi havde opnået så lidt under de internationale forhandlinger i Annecy og Torquay, skyldtes det, at vor udgangsposition var så ringe. Nu er jeg i og for sig ikke enig i, at Danmark har opnået så umådelig lidt ved disse forhandlinger; vi har opnået meget betydelige ting dér. I denne forbindelse vil jeg minde om, at det, Danmark opnår, i høj grad fremkommer indirekte, derigennem at lavtariffandene lægger et pres på højtarefflandene, hvorved der højtarefflandene imellem foregår en nedsættelse af toldsatserne, hvad der i henhold til mestbegunstigelsesklausulen samtidig kommer Danmark til gode. Man kan slet ikke opstille denne sag på den måde, som den højtærede minister gjorde.

Så er der iøvrigt sket det med hensyn til den kommende konference i Genève, at der inden konferencens sammentræden udtrykkelig er fastsat en ny procedure, hvorved det fastslås — allerede forinden konferencen åbnes — at binding af en lav toldsats i princippet skal anerkendes som en indrømmelse af lige så stor værdi som nedsættelse af en høj toldsats.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var inde på spørgsmålet om den aktive handels-

[Bertel Dahlgaard.]

politik, og det ærede medlem sagde, han ville være meget lykkelig, hvis jeg kunne tænke mig at tiltræde hele denne tankegang. Det kan jeg godt sige det ærede medlem, at det kan jeg ikke. Jeg har ikke den allerringeste tro eller tillid til, at Danmark er i stand til at føre en aktiv handelspolitik som den, Pürschel i sin tid som ordfører for det konservative folkeparti anbefalede, men jeg sætter mig ind i den tankegang, at man nu vil føre en aktiv handelspolitik, hvad det ærede medlem altså er tilhænger af.

Ja, men så må det dog være det rene vanvid på forhånd at beslutte sammen med regeringen at gennemføre dette lovforslag, det skal være sikret i forvejen, og så tager man til Genève. Hvis man vil føre en aktiv handelspolitik, må man komme til Genève og sige: hvis vi ikke opnår de og de ting, forhøjer vi vore toldsatser. Det andet er jo — ja, man kan ikke engang finde ord til karakterisering af et sådant hul i tankegangen.

Jeg skal dernæst sige et par ord i anledning af det ærede medlem hr. Poul Møllers udtalelser iøvrigt. Det ærede medlem fandt det utroligt, at det ikke kunne gå ind i hjernen på andre mennesker, at den told, man havde forud for krigen som væggtold, må føres à jour. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, der talte om, at visse ting skulle være hellige, at jeg har aldrig anerkendt, at de tekstiltoldsatser, vi havde før krigen, var sakrosankte, disse tekstiltoldsatser, som i høj grad har været medvirkende til op gennem tiden at modvirke tekstilindustriens rationalisering og specialisering herhjemme; man lagde sig til hvile på et teknisk stade, som disse toldsatser var medvirkende til at opretholde.

På endnu et punkt slår min fatteevne klik. Det ærede medlem siger, at der ikke er noget i vejen for, at disse to ting kan forenes: at man begrænser indførslen, og at samtidig udlandet bærer tolden. Det ærede medlem sagde, at det var da klart, at så ville udlandet blive nødt til at sælge til lavere priser. Ja, det er rigtigt; men når der sælges til lavere priser, beskyttes den danske industri jo ikke.

Med hensyn til det ærede medlem hr. Lars P. Ssens udtalelse om den fordyrelse, der eventuelt ville komme, tror jeg heller

ikke, min fatteevne slår til; det var for indviklet, hvad det ærede medlem sagde. Men jeg skal prøve at forenkle sagen. Hvis man kan gå ud fra, at forhøjelsen på de 30 mill. kr. betyder en samlet forhøjelse for forbrugerne på mellem 60 og 70 mill. kr., skal vi sige 70 mill. kr. — jeg tror, det er meget, meget nøgternt anslået — er det ganske ligetil, at de 30 mill. kr. går i statskassen, og de 40 mill. kr. går til fordyrelse af den indenlandske produktion eller til avancer. Så simpelt og ligetil er det.

I denne forbindelse må jeg måske sige til den højtærede finansminister, der var glad for, at jeg nu standsede ved de 60—70 mill. kr., medens jeg tidligere havde nævnt 90 mill. kr., at der ikke er nogen modsætning imellem disse tal. Da jeg i sin tid — vist i en radiodiskussion — sagde 90 mill. kr., var det udfra lovforslaget, betragtet som lovforslag; men jeg har ingen interesse i her i dag at stå og foregøgle noget, som ikke er rigtigt. Jeg erkender, at dersom man ophæver deponeringsordningen, vil det sandsynligvis ikke blive 90 mill. kr., men omkring 70 mill. kr., forbrugerne vil komme af med.

Jeg skal slutte med at sige, at den højtærede finansminister var så venlig at takke mig for min tale her i dag. Jeg ved ikke, om jeg lige så venligt må have lov til at takke for takken — jeg mener, den var velfortjent.

Efter det, der er foregået her i dag, kan man vist ikke sige, at dette lovforslag er ført frem under store fanfarer. Da jeg hørte det ærede medlem hr. Weikop, havde jeg næsten indtryk af, at der blæstes en svag retræte, der lød som ekko af toner i baggrunden, i det ærede medlems parti. Men lad os nu se. Jeg er overbevist om, at dette lovforslag vil få en meget grundig og saglig behandling i udvalget.

Aksel Larsen: Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard siger, at han ikke er enig med den højtærede finansminister i, at vi kun har opnået lidt ved toldforhandlingerne i Annecy. Jeg er enig med den højtærede finansminister. Det var meget lidt, Danmark opnåede, og det har jeg udtrykt ved en tidligere lejlighed her i tinget. Jeg anbefaler den højtærede finansminister at studere Annecyprotokollen lidt nærmere

[Aksel Larsen.]

og tænke lidt over de resultater, vi opnåede og ikke opnåede, så vil han se, at det var aldeles ikke på grund af Danmarks lave toldsatser, det gik os så ilde, men det var, fordi vi bløjet gik ind i forhandlingerne og godkendte beslutninger og protokoller, som viste sig at være ensidigt til fordel for andre lande og til skade for Danmark. Det var aldeles ikke, fordi vi havde så lave toldsatser, at det gik sådan, og jeg tager vist ikke meget fejl, når jeg siger, at ved en eller anden lejlighed — jeg husker ikke i øjeblikket hvornår — har de her i tinget, som anbefalede Annecyprotokollen, erkendt, at glæden over den var forhastet.

Hvad iøvrigt angår debatten her, er der ikke fremført noget, som på nogen måde rokker ved det, jeg har fremført. Jeg må derfor nøjes med at fastholde rigtigheden af, hvad jeg har sagt, nemlig at den her foreslåede toldforhøjelse ikke tilsigter og ikke vil bevirke større beskæftigelse af betydning for tekstilarbejderne i Danmark. Den vil muligvis bevirke, at tekstilfabrikanterne og tekstilfabrikkernes aktionærer får noget større profit, men den vil først og sidst bevirke, at befolkningen kommer til at give noget mere for sine tekstilvarer. Den vil ramme de dårligst stillede, den vil begrænse forbruget yderligere, og så vil den altså give nogle penge i finansministerens kasse. Jeg tillader mig fortsat at tro, at det er det, der er det væsentlige formål fra regeringens side. Det får man også indtryk af gennem de konservatives deltagelse i denne debat.

Det ærede medlem hr. Poul Møller har allerede i sin første tale udtrykt ønske om, at tøjskatten måtte blive nedsat med et beløb svarende til tekstiltoldens provenu, og nu da det ærede medlem sidst havde ordet, sagde han, at man ikke kan forhøje tekstiltolden, uden at man gør alt, hvad man kan, for at få nedsat tøjskatten tilsvarende. Så skulle det ærede medlem tage og gøre det, hvis det virkelig er hans mening. Det ærede medlem kan jo, hvis han og hans parti er af den mening, de synes at give udtryk for her, med lethed sikre, at tøjskatten bliver nedsat. De kan sige til regeringen: vi stemmer ikke for dette lovforslag, vi stemmer imod, medmindre vi får tøjskatten nedsat. Men det

siger det ærede medlem ikke. Nej, han siger: vi forpligter os til at gå ind for toldforhøjelsen, og vi lover derefter at ville gøre alt for at overtale regeringen til at nedsætte tøjskatten.

Det ærede medlem og hans parti har jo i forvejen haft forhandlinger med regeringen. De ved, at det vil regeringen ikke, det vil finansministeren ikke. Han vil have både tøjskat og tekstiltold. Det er altså simpelt-hen vildledende og uredelig agitation at sige: vi lover at stemme for en toldforhøjelse, og så lover vi at gøre alt for at få tøjskatten nedsat. Hvis man stillede det som en betingelse og sagde: vi stemmer kun for toldforhøjelsen, hvis vi får nedsat tøjskatten, ja, så var det af værdi, men det er jo ikke det, det ærede medlem hr. Poul Møller som sit partis ordfører siger her.

Ja, jeg løber naturligvis en risiko for, når jeg her ligefrem står og appellerer til det konservative folkeparti om at hjælpe med til at torpedere den højtærede finansministers lumske plan, at den socialdemokratiske presse vil fremstille mig som de konservatives hjælper og det ærede medlem hr. Poul Møllers våbenbroder, og jeg ved ikke hvad, for vi er jo vant til, at hvis kommunisterne i en eller anden anledning, muligvis udfra helt andre forudsætninger, er formelt enige med de konservative, bliver det slået op: dér kan man se, dér har vi disse kommunister, de er vel nok ækle, de holder med de konservative. Nu holder vi jo ikke med de konservative, men det kan faktisk se ud, som om jeg står og appellerer til det ærede medlem hr. Poul Møller om at hjælpe os toldmodstandere mod regeringen, og jeg har såmænd heller ikke noget imod, hvis det ærede medlem hr. Poul Møller vil hjælpe os, men jeg vil alligevel for en sikkerheds skyld minde om, at det er den socialdemokratiske regering, den højtærede finansminister og det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, der kommer med de ærede medlemmer hr. Aksel Møller og hr. Poul Møller under armen og siger: vi vil sammen med de konservative gennemføre en toldforhøjelse, som fordyrer beklædningsartikler og andre tekstilvarer for forbrugerne i dette land. Derfor kan jeg passende slutte med et forsøg på en appel til regeringen og de ærede socialdemokratiske medlemmer her i tinget

[Aksel Larsen.]

og spørge jævnt og bramfrit: Skammer De Dem ikke?

Viggo Stareke: Jeg tror, der er almindelig enighed i denne sal om, at hovedårsagen til tekstilindustriens vanskeligheder var tøjskattens gennemførelse ved martsforliget. Derfor lyttede jeg med en vis interesse til det ærede medlem hr. Weikops tale, hvor han fremsatte sit forslag til aftrapning af tøjskatten, et forslag, som han formodentlig har taget op efter det ærede medlem hr. Tholstrup, der tidligere har fremsat lignende tanker. I stedet for sigter forslaget på at gøre nye ulykker ved at forhøje tolden og toldbeskyttelsen. Jeg synes, det eneste rationelle var at begynde på denne aftrapning af tøjskatten nu, idet der alene deri vil ligge en meget betydelig hjælp til tekstilindustrien.

Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for hans bemærkninger og hans håb om, at denne forhandling kunne foregå i et videre perspektiv og uden større splid, men egentlig er det jo ham selv, der har lagt op til vanskelighederne i forhandlingerne ved, at han i sin fremsættelsestale proklamerede, at dette forslag var kun begyndelsen; der skulle komme flere forslag efter, således at det i virkeligheden er en langsigtet politik, vi har at tage stilling til. Det er spørgsmålet om fri handel eller told.

Det er dokumenteret, at dette forslag savner saglig begrundelse. Eksporten for tekstilindustrien er gået i vejret, importen af konkurrerende varer fra udlandet er gået ned. Med hensyn til de udenrigspolitiske konsekvenser, som der har været rørt ved af det ærede medlem hr. Harald Nielsen, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard og mig, er det dog faktisk sådan at det er regeringen, der har valgt formen for dette lovforslag, og det er regeringen, der har valgt tidspunktet for dets fremsættelse, og både formen og tidspunktet er meget uheldigt valgt. Derfor kan den højtærede finansminister ikke beklage sig over; at disse bemærkninger fremkommer fra anden side.

Danmark laver god og billig mad, og de engelske forbrugere er interesseret i god og billig mad. Englænderne laver frem-

ragende tekstilvarer, og den danske befolkning er interesseret i at få så gode og billige beklædningsgenstande som muligt. Men der er ingen, der rigtig spørger befolkningen. Både i England og i Danmark tager man hensyn til produktionens interesser og ikke til den jævne, forbrugende befolknings interesser. Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om han anser lav told for at være en ulykke, og om han anser lave priser for at være en ulykke. Jeg ser nemlig sådan på det, at lav told og lave priser er en stor fordel for befolkningen og for erhvervene.

Det glædede mig, at den højtærede finansminister viste en vis reservation overfor problemet dumping, idet han sagde, at det altid er vanskeligt at skønne over, hvornår der foreligger dumping. Det er det vistnok, men man har det indtryk, at erhvervene altid kalder det for dumping, når konkurrenter i udlandet er i stand til at frembringe og sælge en vare billigere, end de selv ønsker at gøre det.

I anledning af de bemærkninger, den højtærede finansminister fremsatte angående sammenkædningen af deponeringsordningen og tolden, hvor jeg i min tale sagde dette, at deponeringsordningens beskyttende virkning af nogle var anslået til at være 7—8 pct., vil jeg gerne igen understrege, at da deponeringsordningen blev indført, blev det lovet os, at den skulle være kortvarig, og at den skulle afvikles uden videre vrøvl. Derfor må man holde deponeringsordningens afvikling for sig og forhøjelsen af tolden for sig. Men når vi endelig skal nærme os problemet, vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister: Hvis det er sådan, at fabrikanterne i dag mener, at deponeringsordningen giver dem en lige så god beskyttelse, som en forhøjet told vil gøre, hvorfor foretrækker fabrikanterne så tolden? Det er formodentlig, fordi de godt ved, at de får en større indtægt og en større beskyttelse ad den vej. Endelig afhænger deponeringsordningens beskyttende virkning af, hvor høj rente erhvervene må betale for de penge, som de skal låne til indbetaling af depositum.

I anledning af bemærkningerne om toldkommissionens betænkning vil jeg gerne sige, at jeg har set betænkningen, og jeg ved, at toldkommissionen har oversendt

[Viggo Starcke.]

betænkningen til den højtærede minister, men den højtærede minister har ikke derefter givet den til det høje ting. Tinget har ikke fået den, og jeg synes, at det egentlig havde været den højtærede ministers pligt at give tinget meddelelse om denne betænkning fra kommissionen; i hvert fald havde det været hans pligt, når det drejer sig om et lovforslag som det foreliggende. Jeg vil derfor gerne til trods for den højtærede statsministers erklæring forny min opfordring til at overveje at standse behandlingen af dette forslag eller at trække det tilbage.

Den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, talte noget om, at pristallet var steget meget, meget mere under den venstre-konservative regering end under den socialdemokratiske. Synes det ærede medlem da, at det er steget for lidt? En stigning af pristallet er altid en ulykke for den jævne befolkning.

Se, varefordyrelse bliver en følge af dette lovforslags gennemførelse. De, der får fordelene af det, er kapitalens interesser, og det kan man meget tydeligt se af, at dette lovforslag får en begejstret tilslutning fra konservativ side. Det er ganske ejendommeligt at se det gamle socialdemokrati i den situation, at det er dem, der skal varetage kapitalens interesser på den jævne befolknings bekostning.

Det ærede medlem hr. Poul Møller talte om, at man måtte have en vis ret til at kræve, at den beskyttelse, folketinget i sin tid gav ved toldloven, stadig skal opretholdes og føres à jour. Jeg vil dog henvise til, at loven havde væggtold som princip, og så længe loven gælder, må man tage væggtoldens konsekvens, som er, at under en inflation og en fortsat række kronenedskæringer virker det som en slags selvhjælp overfor de ulykker, inflationen ellers laver, men hvorfor skal tekstilindustrien og den højt beskyttede industri have ligesom en slags hellig ret til at få sine interesser ført à jour? Hvorfor skal man ikke tale om at føre forbrugernes købekraft à jour? Hvorfor skal man ikke tale om at føre spareernes kroneværdi à jour? Forbrugerne har båret alle byrderne, og spareerne har taget de store tab. Der er ikke spor af grund til at føre toldbeskyttelsen à jour.

Jeg vil gerne spørge de ærede medlemmer hr. Poul Møller og hr. Lars P. Jensen: Er det ikke rigtigt, at vi her i Danmark har de laveste toldsatser i gennemsnit i verden, og er det ikke rigtigt, at vi her i Danmark har den højeste levefod mellem de europæiske Atlantstater? Er det ikke rigtigt, at disse to ting hænger sammen, og er det ikke en fordel?

Når det ærede medlem hr. Poul Møller taler om, at det er presserende problemer for tekstilindustrien, det drejer sig om, savner jeg en saglig begrundelse fra det ærede medlem. Mere mad er en fordel for menneskeheden, og flere klæder er en fordel for menneskeheden, og det største mål, man kan sætte sig, er at gøre både måden og klæderne billigere.

Weikop: Den højtærede finansminister fandt, at jeg var noget grådig, når jeg nu krævede omsætningsafgiften sat ned, og mente — sådan forstod jeg den højtærede minister — at man nærmest skulle holde sig til toldlovsforslaget og så lade omsætningsafgifterne blive behandlet i det udvalg, der er nedsat. Jeg tror, at den højtærede finansminister ikke rigtig har fornemmelsen af, hvad denne sag drejer sig om. Denne sag drejer sig om — og sådan har jeg i og for sig også forstået finansministeren — at hjælpe tekstilindustrien, men efter min opfattelse hjælper man ikke tekstilindustrien med dette toldlovsforslag, medmindre man også træffer foranstaltninger med henblik på, hvad der skal ske, et halvt år før omsætningsafgiften udløber. Jeg kan forsikre den højtærede finansminister om, at det er en almindelig opfattelse i alle erhvervskredse — og det må også være sivet ud til den højtærede finansminister, at alle regner med det — at når vi kommer hen i oktober, vil der komme en krise, hvis det spørgsmål ikke er klaret. Det vil være mest rimeligt at klare det i forbindelse med det toldspørgsmål, der her er fremme, og det må under alle forhold klares i denne samling.

Så sagde den højtærede finansminister, at det, der kunne være tale om at nedsætte omsætningsafgiften med, var 1½ pct., og det spillede ingen rolle. Nej, det forslag, jeg stillede, gik ud på en aftrapning af omsætningsafgiften, der selvfølgelig ville koste nogle flere penge, men jeg kan forsikre den

[Weikop.]

højtærede finansminister om, at hvis der ikke sker noget, vil den højtærede finansminister ikke få ret mange penge i kassen gennem omsætningsafgiften i denne sidste del af perioden, hvor omsætningsafgiftsloven løber. Det er klart, at ingen vil betale 15 pct. i afgift, når loven ophører til 1. april. Også på den baggrund må dette ses. Det er altså ikke udtryk for grådighed, når jeg har gjort dette gældende. Nej, det er udtryk for, at jeg gerne vil hjælpe forbrugerne til passende priser på tekstilvarer, når der gennemføres toldforhøjelser, og at jeg gerne vil medvirke til, at tekstilindustrien ikke kommer ind i en krise.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard var også inde på, at dette var pindehuggeri; det ærede medlem må ganske have overhørt, hvad mine tanker gik ud på, og nu, da det ærede medlem er så bundet af socialdemokratiet, kan han måske ikke komme ind på min tankegang. Det vil jeg selvfølgelig i høj grad beklage, for jeg kan ikke se, hvorfor det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, der, som han selv udtrykker det, godt kan være venlig, ikke kan være så venlig at sige: all right, tolden kan jeg ikke lide, men jeg kan godt være med til at sørge for en fornuftig aftrapning af omsætningsafgiften. Jeg henstiller til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard at overveje dette; så kunne det ærede medlem og jeg måske blive enige på dette punkt, og det ser jeg meget gerne.

Rager: Det, der kalder mig frem, er det ærede medlem hr. Harald Nielsens omtale af toldrådets appeludvalg og spørgsmålet om, hvorvidt man i stedet for at have toldrådets appeludvalg som rådgivende organ for finansministeren, som det er nu, kunne, som jeg forstår det ærede medlem ønsker det, gøre det til et afgørende organ. Det ærede medlem nævnte som eksempel herpå landsskatteretten; det er måske lidt uheldigt at gøre det lige i øjeblikket, men det var altså det, det ærede medlem ville drage en sammenligning med. Efter min erfaring fra toldrådets appeludvalg må der i så fald ske væsentlige ændringer både med hensyn til valg måden, udnævnelsen af de enkelte medlemmer o. s. v. og udvalgets forret-

ningsgang. Man må huske, at det, der sker, er, at folketinget vælger et toldråd, og dette toldråd vælger derefter appeludvalget, der så tiltrædes af vekslende sagkyndige i de forskellige sager.

Jeg kan erindre fra mine første år i toldrådets appeludvalg omkring midten af 1930'erne, at forholdet da var det — og det irriterede — at finansministeren næsten altid gik imod det, som toldrådets appeludvalg rådede til. Jeg talte med Vilhelm Buhl, dengang han var finansminister, og gjorde ham opmærksom på det, og jeg forstod, at det i og for sig var departementale afgørelser, der blev godkendt af ministeren, uden at ministeren tillagde det afgørende vægt, men han lovede dengang at følge spørgsmålet med mere opmærksomhed, end hans forgænger måske havde gjort. Siden den tid har jeg på fornemmelsen, at de råd, der blev givet, praktisk talt i næsten alle tilfælde er blevet fulgt. Men derfor har man naturligvis ingen garanti, og jeg synes, det kunne være meget godt, hvis udvalget ville undersøge spørgsmålet.

Jeg har tænkt mig med disse bemærkninger at advare imod, at man i det udvalg, hvor jeg forstod der vil blive ført indgående og lange forhandlinger, betragter dette spørgsmål som et lille spørgsmål, som man ved et af de sidste udvalgs møder kan ordne med nogle få linier i betænkningen. Jeg tror, man skal tænke sig godt om, inden man går til en ændring her.

Det var som sagt lidt uheldigt, at det ærede medlem netop skulle vælge at nævne landsskatteretten i den aktuelle situation, idet den ellers så rolige højtærede finansminister er blevet så irriteret på landsskatteretten, at han sender stævninger til ret uskyldige medborgere. Derfor synes jeg, det er uheldigt at nævne netop landsskatteretten. Det er jo ikke det eneafgørende.

Jeg beder altså om, at man, hvis man vil gå til en ændring, i hvert fald overvejer ret indgående i udvalget, på hvilken måde det skal ske.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lars P. Jensen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Medlemmer af folketinget Ingmar Wagner, Alfred Jensen og Aksel Larsen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til forbedring af den værnepligtige ungdoms forhold.

Folketingsmand Gideon har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil socialministeren gøre nærmere rede for den af socialministeriet vedrørende forsorgslovens § 281 truffene afgørelse, der findes gengivet i januarnummeret af „Købstadforeningens Tidsskrift“, og for sit syn på den pågældende sag?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Det er meddelt mig, at det ærede medlem fru *Hanne Budtz* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Hanne Budtz* har vedkommende gruppe udpeget *Marie Antoinette von Lowzow*, som herefter er valgt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingmar Wagner): Jeg har herved den ære på den kommunistiske folketingsgruppes vegne at fremsætte et forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til forbedring af den værnepligtige ungdoms forhold.

Der stilles store krav til Danmarks ungdom. Den har mange pligter, medens den på mange områder har altfor få rettigheder. Særlige byrder er der i dag pålagt den ung-

dom, der aftjener sin værnepligt indenfor hæren, marinen og luftvåbnet. De unge tages bort fra det civile liv på et tidspunkt, da de ofte er under uddannelse, eller hvor de lige har gennemført en faglig uddannelse og skulle indtræde i de udlærte svendes rækker og hermed have mulighed for at tjene en nogenlunde løn. Mange ser hen til den dag, hvor de kan stifte eget hjem og familie. Militærtjenesten betyder et afbræk i mange unges fremtidsplaner.

Hertil kommer yderligere, at man under den lange militære tjenestetid byder de unge ringe kår. Kommunisterne er af den opfattelse, at når ungdommen indkaldes til militærtjeneste, må der sikres den ordentlige forhold under tjenestetiden.

Den aflønning, der gives de værnepligtige, er altfor lille. I øjeblikket er den 2 kr. daglig for værnepligtige i de første 6 måneder, derefter stiger den med 25 øre indtil 12 måneders tjenestetid, og derudover får de værnepligtige 3 kr. daglig i tjenestetiden udover 1 år.

Derimod får de frivillige menige 4 kr. daglig i elevtiden. Kommunisterne foreslår, at aflønningen for de værnepligtige kommer på højde med de frivilliges, og at lønnen bliver 4 kr. daglig i hele tjenestetiden.

Den nuværende ordning med orlovsrejser er utilstrækkelig. Mange soldater er kasereret langt fra deres hjem og har ikke selv råd til at betale de dyre rejser. Den gældende ordning for orlovsrejser er 2 gratis rejser årligt. Disse foreslås udvidet til en gratis orlovsrejse månedligt.

For tiden forefindes en helt urimelig forsøksbehandling af de værnepligtige, når det drejer sig om udgangsfodtøj og gratis skoforsåling. F. eks. får marinesoldater stillet sko til rådighed, samtidig med at de under hele tjenestetiden kan få deres fodtøj gratis forålet. Denne ordning gælder ikke for hæren. Her skal de menige selv holde sig med udgangsfodtøj og selv betale de nødvendige skoforsålinger. I øjeblikket koster et par sko mellem 60 og 80 kr. og en forsåling et sted mellem 15 og 20 kr.